

"Un stat mic nu poate să propună nimic de la sine, dar el este dator, mai mult chiar decât un stat mare, să caute a nu fi surprins de evenimente și să îngrijească din toate puterile a se întări ca să-și poată apăra cât mai bine interesele"

Ion C. Brătianu, 10 martie 1888

Gazetă bilunară

Lumea românească

Anul IV (39) - 1999
aprilie

Director fondator:
Radu Ciuceanu

Preț: 2 000 lei

acum

Strategia
scuzelor

Caricatură după "Daily News"

editorial

Cad bombele în zadar !

Războiul unilateral - am putea zice - continuă aproape de frontierele noastre. Încetul cu încetul s-au cristalizat în România două idei ce încep să capete caracterul brutal al unor convingeri. Unatelescopată, apărută în urma unor succesiuni de fapte și momente ce au mers într-un continuum derivând unul din altul cu o precizie de cronometru. Nimeni nu se mai îndoieste acum că marile puteri ale Europei, revansarde și plătitoare de polițe, au subminat și, în cele din urmă, pulverizat, Iugoslavia lui Pașici, Alexandru, și, de ce să nu o recunoaștem, și a lui Tito.

Pe de altă parte, pe cât de absurd, ilogic și ignobil părea războiul dintre frați, chiar dacă îi despărțea frontiere de credință, și hegemonii prost camuflate (vezi Serbia față de Slovenia, Croația și Bosnia, în special), pe atât își definește caracterul de opunere legitimă în fața unei agresivități externe, agonia unei țări care mai degrabă acceptă distrugerea ei totală decât abandonul sanctuarului ei național.

Peste declarațiile inepte ale conducătorilor NATO care, în fond, nu fac decât să dea o expresie brutală a altor gânditori la fel de incapabili, aduși în fruntea unor departamente cheie ale marilor puteri, clienți ai neantului,

chiriași de o clipă istorică, ce nu încetează a susține după fiecare ploaie de bombe și străngeri de cadavre, că NATO nu are drept țintă și dușman decât pe Miloșevici, aria bombardamentelor începe să se restrângă odată cu epuizarea obiectivelor militare.

Să fim bine înțeleși, chiar dacă americanii (uitând că sunt produsul nostru, al europenilor) ne consideră acum un stat anexă pe lângă cele 51 de teritorii americane cărora trebuie din când în când să i se aplice câte o chelfăneală recuperatorie, campania din Serbia tinde să se apropie de un sfârșit dramatic pentru țara (așa-zisei) libertăți și democrații.

Căci, vrând-nevrând, în siajul declarațiilor de bombardamente non-stop ce le fac niște handicapați la mutre și gândire, americanii vor fi obligați împreună cu cele 18 state-satelit - care-și vor găsi cândva un loc de rușine în istoria sfârșitului de mileniu - să treacă de la obiectivele militare care-și vor găsi în cele din urmă sfârșitul la bombardamente de tip terorist, de altfel, o specialitate pe care anglo-americanii au aplicat-o cu multă fală Germaniei dar și Italiei în vederea distrugerii moralului populației civile.

De data aceasta, însă, extinderea bombardamentelor, sau mai

bine zis concentrarea lor în zonele civile va declanșa - oricât de abilă se va dovedi propaganda atât de folosită acum prin toate mijloacele de influențare - valuri de proteste. Iar națiuni ce sunt târâte fără voia lor în acest murdar conflict își vor manifesta pe față dezaprobarea.

Și atunci, chiar dacă S.U.A. își va sacrifica președintele (mare pagubă) sau pe Doamna de la Departamentul prafului de pușcă, amintirea acestui genocid va întrece prin durată și consecințe spirituale cele 12-15 miliarde de dolari ce le-au zvârlit prin rachetele ghidate asupra unui popor bolnav și el de șovinisme etnice - simțite dureros de-a lungul istoriei până astăzi și de populația română din Banatul Sârbesc sau valea Timocului - întărind imaginea că în această lume nu totul poate fi negociat sau impus. Și în această privință, de la poporul sârb suntem obligați să tragem învățătura exemplului - dacă ne va veni vreodată ceasul - că teritoriul național e o moștenire imprescriptibilă pentru care merită să mori.

Radu Ciuceanu

1 Östopolitik
(1878-1990)
Perspectivă
istorică

pag. 2

2 Învierea

pag. 3

3 Apel către
istoricii lumii

pag. 4

4 Arestarea,
prizonieratul și
execuția
Mareșalului

pag. 6-7

5 Anii
necunoscuți
ai lui Iisus

pag. 9

6 Poesis

pag. 10-11

Perspectiva istorică asupra Östpolitik (1878-1990)

Înainte de a analiza și efectua un excurs istoric asupra politicii estice, trebuie să facem precizările conceptuale necesare și justificarea plasării temporale.

Östpolitik nu este numai o axă, orientare și direcție tradițională de politică externă, ca este după abordarea noastră, un concept, o doctrină care a generat un evantai conceptual specific intersectant cu pilonii cronologici aferenți diferitelor strategii de politică externă germană. Etapizarea acestui sector esențial al discursului de politică externă germană, ar putea fi făcută astfel: a) o perioadă corespunzătoare Weltpolitik-ului de factură wilhelmiană: 1890-1918; b) zona cronologică a "Weltwirtschaftspolitik" și "systematische Penetration", aferentă Republicii de la Weimar: 1918-1933; c) expansiunea economică, politică, teritorială a regimului nazist 1933-1945 și d) politica estică a unei Germanii amputate, R.F.G., în perioada Războiului Rece - 1949-1989.

După această indicare a pilonilor cronologiei care a desenat temporal perioadele Östpolitik, trebuie să specificăm că politica estică nu este o abordare unitară a relației cu Estul Europei, ea fiind sectorializată, bilateralizată în funcție de puterea, avantajele, poziția geopolitică, geostrategică a actorilor zonei de referință. Un actor mare ca Rusia nu poate fi plasat pe aceeași coordonată ca Albania, deși comparația este riscantă alegând extremele.

O distincție se cuvine a fi făcută și în privința direcției strategice a Östpolitik. Astfel, Weltpolitik-ul lui Wilhelm al II-lea iese din cadrul continental pe linia Berlin-Bagdad, practicând "Drang nach Osten" în Răsărit, Germania weimariană în gruparea sa pe eșichier economic viza o recuperare a statutului de mare putere și în raporturile estice vizând contestarea pacifică, formală în cadrul Ligii Națiunilor a prevederilor sistemului Tratatelor de Pace de la Paris (1919-1920). Pe aceeași linie analitică, teoria "spațiului vital" ridicată la rang de politică de stat de regimul național-socialist, este nota maximă a "instinctului de expansiune" pentru înlăturarea barierei slave. Iar, Östpolitik-ul de factură brandiană a tins spre reconcilierea cu partea de Europă aflată dincolo de "cortina de fier"; o relație tradițională, sedimentată temporal a putut fi supusă rigorilor ideologice, dar nu aruncată peste bord.

Revenind la tratarea inegalitară a raporturilor estice în funcție de actori, trebuie să specificăm că evoluția externă a acestora este circumscrisă raporturilor ruso-germane.

Germania fiind lipsită de frontiere naturale, (după principiul lui Leopold von Ranke, cunoscut istoric german), a fost "invitată" să elimine "vidul de putere" din regiunea central și est-europeană, două momente probând afirmația noastră: disoluția Austro-Ungariei (1918) și dezintegrarea U.R.R.S. (1991). Investigarea și excursul istoric asupra politicii estice se concentrează pe o arie cronologică vastă, noi urmărind metode, principii, obiective legate de această orientare tradițională a politicii externe germane.

După ce la 1871, Germania înregistrase un dublu succes istoric prin unificare și hegemonie decizională asupra Europei, tânărul Reich a început să-și precizeze opțiunile în relațiile internaționale. Cu Bismarck cancelar (1862-1890), Germania s-a erijat în campioana împărțirii lumii în zone de influență. În strategia sa europeană, diplomația germană a urmat chiar o linie bismarckiană, în care geopolitica ocupa un model de abordare central al raporturilor externe. Sistemul de alianțe bismarckian - cu Austria, în 1879, Italia în 1881 și România, 1883 - a izolat Franța, care perturbase "balanța de putere" la 1870-1871¹, încercând diluarea Confederației germane.

Putem observa și în materie politică, o viziune organicistă specifică germană, "un instinct de expansiune": "expansiunea este cel mai bun mijloc ce probează vitalitatea statului". Östpolitik-ul în condițiile bipolarismului blocurilor politico-militare antagonice (Puterile Centrale și Antanta) s-a axat pe câteva coordonate: a) sprijinul moderat acordat Vienei în direcția sa danubiană de expansiune; b) evitarea satelitizării de către Rusia a statelor sud-slave, după Congresul de la Berlin - 1878; c) "securizarea" zonei Dunării și a Mării Negre, unde Petersburgul dorea supremația; d)

relația specială cu Turcia, ca factor principal al "chestiunii orientale".

Prin profilul său de primă putere continentală, la vectorii economic și militar, Germania secundată de Monarhia habsburgică a avut un "parteneriat" cu Rusia, în care compensațiile conservau echilibrul zonal al Europei de Est. Astfel, se pot enumera următoarele acte politico-juridice care sancționează acest lucru: solidaritatea conservatoare a "celor trei vulturi negre", "Dreikaiserbund" prin care Germania și Austria vizau un control asupra Poloniei, iar Rusia urmărea superioritatea în Balcani.

Articolul 2 al Tratatului de reasigurare încheiat de Germania și Rusia în iunie 1887, consemna: "interese istorice ale Rusiei în Balcani; Bulgaria, Rumelia Orientală și interese tradiționale austro-germane în Serbia și Bosnia".² După părerea noastră, împingerea Rusiei spre un destin asiatic, și temperarea "aventurii balcanice a Austriei au încercat să menajeze raporturile privilegiate ale Germaniei cu Rusia, ca mare putere ce gestiona afacerile estice. Weltpolitik-ul lui Wilhelm al II-lea și al cancelarilor săi - Bülow, Caprivi, Holstein, Bethman-Holtweg - s-a canalizat pe următoarele obiective: îndepărtarea Franței de politica renană, rezolvarea antagonismului euro-american, îndreptarea Rusiei spre Asia împotriva "rasei galbene". Dar, "politica mondială" wilhelmiană are și o componentă mitteleuropeană în cadrul unei "pax germanica" europene.³

Abandonarea austrofiliilor de către tinerii actori slavi spre sfârșitul secolului al XIX-lea (Bulgaria parțial, Serbia total prin linia Ristić)⁴, a oferit posibilitatea utilizării de către Berlin a unor metode ale diplomației economice.

Ideea unei Serbii Mari deranja Germania care sprijinea Austro-Ungaria în expansiunea sa spre Salonic, văzând în Bosnia și Herțegovina sferă de influență tradițională ale centrurilor.

În perspectivă globală, Berlinul a menajat Rusia, la Wilhelmstrasse existând convingerea că antanta franco-rusă ar putea fi torpilată.

Politica orientală bismarckiană și a noii orientări a dorit să mențină echilibrul dintre Austria și Rusia, susținând la Dunărea de Jos Viena, iar la Marea Neagră și Strămtori, Petersburgul.⁵ Germania a promovat ideea integrității Imperiului Otoman, activând investițiile de capital în Anatolia și relațiile militare. În timpul primului război mondial, tânărul Stresemann, viitor ministru de Externe emnța scopurile de război ale Germaniei în Est: "alipirea Poloniei, anexarea țărilor baltice, astfel ca Petersburgul să fie în bătaia tunurilor germane. Toate statele din centrul Europei să fie grupate într-o uniune vamală dominată de Germania".⁶

Pe aceeași linie, pastorul Friedrich Naumann pleda pentru Mitteleuropa ca o "integrare economică și politică sub egida Reichului".⁷ Declanșarea primei conflagrații mondiale găsește Berlinul puțin ancorat în direcția balcanică a Austriei, relevantă în acest sens fiind teza lui Pierre Renouvin care afirma că Germania a dorit localizarea conflictului cu Serbia, evitându-se "jocul alianțelor și intervenția altor puteri cu consecințe incalculabile".

Păcile de la Brest-Litovsk și București (1918) au încercat să statueze hegemonia estică a Germaniei prin crearea unui nou stat polonez satelit, întărirea Ucrainei și controlul asupra României. Spiritul Tratatului de la Versailles a fost pătruns de axioma: "siguranța Franței - siguranța Europei", problemele germane găsind rezolvare prin aplicarea criteriilor nevoilor economice și al limbii populației. Astfel, "îndiguirea" instinctului expansiv al tinerei Republici de la Weimar s-a făcut prin întărirea teritorială a noilor state: Polonia, Cehoslovacia, Lituania care au achiziționat Rusia Occidentală, Silezia Superioară, Dantzig, Teschen, Sudetenland, Memel - art. 42, 43, 45, 48. Pe această coordonată găsim și rațiunea sistemului continental de alianțe realizat de Franța și democrațiile estice, România, Cehoslovacia, Polonia, Regatul sârbo-croato-slovan erodat prin garanțiile "morale" care îl grevau, și de spiritul locarnian (1925).⁸

Revanșismul disimulat al Republicii de la Weimar s-a sprijinit nu numai pe psihoza invaziei comune sovieto-germane,⁹ după Tratatul de la

Rappallo (1922), pactul izolatelor sistemului versaillez, ci și pe rivalitățile regionale ale blocului estic antirevizionist de sub egida Franței.

Linia revizionistă a politicii externe germane, gândită de Ostabeitlungul baronului Maltzan sau Curtius în anii '30, s-a concretizat prin politica economică mondială (Weltwirtschaftspolitik) preconizată de un articol al lui Stresemann din 1925.¹¹ Germania și-a asumat rolul de protector economic al noilor state, iar prin abila tactică a bilateralizării apasarse comerțul exterior al Estului european. Deschiderea pieței germane produselor agrare, fertilizarea economiilor naționale cu inserția de capital german, asistența tehnologică a firmelor au fost metode de politică economică externă care asigurau un control politic și chiar o modificare a politicii externe a statelor cu opțiuni net antirevizioniste (statele din Mica Înțelegeră, Polonia).

Deci, recuperarea statutului de mare putere s-a făcut pe calea diplomației economice, prin crearea de "dominioane germane" pe calea parteneriatului economic, influențabile în privința deciziilor politice.¹² Noul "Drang nach Osten" și crearea unui "Anschluss economic" cu Estul¹³ în anii 1920-1930, pot fi palpate și documentar. Curentul Österilor în politica externă germană, activat de Wirth și Rathenau, artizanii antantei ruso-germane¹⁴, l-a avut exponent și pe cunoscutul finanțist Hjalmar Schacht care afirma: "participarea noastră la susținerea finanțelor Poloniei se pune în mod natural alături de chestiunile teritoriale".¹⁵

Optica creării unui "coridor spre Paris"¹⁶, prin crearea unei hegemonii economice germane în Estul Europei este persistentă. "Penetrația pacifică", economică a Germaniei dislocase Polonia, Cehoslovacia din aranjamentele de securitate, vizându-se demantelarea și indisponibilizarea sistemului de alianțe francez în Răsărit. De asemenea, "Germania și Italia nu au putut fi excluse din procesul de industrializare al țărilor sud-est europene și nici ocolite de exportul lor agricol".¹⁷

Prin intrarea în Societatea Națiunilor, se dorea o temperare a revanșismului german, cancelarul Marx afirmând: "poate fi realizat absurdul plan Mitteleuropa, prin intrarea în Societatea Națiunilor?".¹⁸ Germania național-socialistă a motivat predominanța sa economică în Estul Europei ca un punct important în siguranța sa, afirmându-și rolul de "blocadă economică împotriva bolșevismului".¹⁹

Construcția politică antirevizionistă a fost servită de penetrația economică prefigurând dominația politică germană asupra Estului și Centrul Europei. Tactica bilateralizării de către Hitler a relațiilor cu statele balcanice și preponderența mitteleuropeană au întărit poziția europeană a Germaniei antrenând și colapsul sistemului de securitate colectivă.

Expansiunea spre Europa de est are chiar o latură instituționalizată, prin Institutele pentru Mittel și Östeuropa de la Königsberg și Breslau, dezvoltându-se o bogată literatură²⁰ și un perimetru conceptual dimensionat de "Grosraumwirtschaft", "permanente ökonomische Assimilation".

Pe fondul appeasementului și al spiritului münchenez ale axei Paris-Londra, Germania a avut mână liberă în Răsărit după sacrificarea Cehoslovaciei (martie 1939), denunțarea pactului de neagresiune cu Polonia din 1934 (1 septembrie 1939) și negocierile economice cu România (martie).

Teza cunoscutului istoric britanic A.J.P. Taylor, potrivit căreia Hitler ar fi dorit refacerea echilibrului european prin războaie mici, locale cu Cehoslovacia, Polonia este greu credibilă.

Inoperanța garanțiilor anglo-franceze acordate Poloniei, României și Turciei în martie - aprilie 1939 și protocolul adițional al Pactului Ribbentrop - Molotov încheiat la 23 august 1939 au sancționat de facto hegemonia germană în spațiul geopolitic răsăritean. "Nova ordine", după începerea războiului sovieto-german, viza prin general Östplan din iunie 1942 următoarele obiective: întărirea administrației germane în Polonia, "teritoriul încorporat Reichului" și protectoratele Boemia și Moravia. Tratamente preferențiale au

avut Slovacia, stat independent, Croația ustașă, Ucraina, "stat tampon" împărțit în trei regiuni: centrală, occidentală și orientală.

În perioada postbelică, noul actor R.F.G., copilul teribil al Războiului Rece a urmărit fundamentarea unei politici externe bazată pe încrederea factorilor de decizie americani - relația transatlantică - și recuperarea unui statut influent în afacerile lumii.

În contextul schimbării bazei mediului internațional și bipolarismului ideologic, valențele Östpolitik sunt schimbate. Axioma diplomației sovietice: "există două state germane", "R.D.G. - bastion înaintat al socialismului"²¹, a fost combinată cu tratative cu Occidental care creau iluzia că se dorește unificarea Germaniei (1953-1954). Acordul de la Paris încheiat în 1954 de puterile occidentale a protejat R.F.G. prin încetarea regimului de ocupație, fiind semnat de 14 state membre ale N.A.T.O. și nouă mari puteri ale Uniunii Europene Occidentale.

Neîncrederea în Germania a vecinilor săi comunitați este detectabilă prin precauțiile pe care le iau aceștia. Polonia cerând Franței gaulliste un tratat de alianță împotriva renașterii militarismului german (1954).²²

Interesant este că procesul de reconciliere cu blocul estic comunist, inițiat timid de cancelarul Adenauer a cuprins ca prim partener, România care prin decretul M.A.N. a încetat starea de război declarată Germaniei la 23 august 1944.²³ Totuși, se conturase doctrina Hallstein care respingea relațiile R.F.G. cu statele satelitate de Moscova.

Dar, în timpul Marii Coaliții dintre Partidul Social-Democrat și Uniunea Creștin-Democrată (1966-1969), și al coaliției socialist-liberale (1974), s-a dezvoltat doctrina Estului - Östpolitik concepută de cancelarul Willy Brandt și colaboratorul său, Egon Bahr.

La 14 ianuarie 1970, Brandt expune în fața Bundestagului fundamentele politicii sale externe, iar expozeul său se baza pe teza social-democrației germane care postula statu-quo-ul între cele două blocuri ideologice, "existența reglementată unul lângă celălalt, a celor două state din Germania, principiul nefolosirii forței fiind baza unei îmbunătățiri a relațiilor cu statele Europei răsăritene".²⁴ Astfel, începe semnarea sistemului de tratate dintre R.F.G. și statele estice.

Preliminar, sunt reluate de către R.F.G. relațiile diplomatice cu România în 1967 și Iugoslavia în 1968, iar apoi se încheie rețeaua de tratate cu U.R.S.S. - 12 august 1970, Polonia - 7 decembrie 1970, Cehoslovacia - 11 decembrie 1973. Ca o coordonată a formulării juridice a respectivelor tratate, putem remarca principiul inviolabilității granițelor și al integrității teritoriale.

În același spirit, "al coexistenței pașnice", este semnat și tratatul bilateral dintre R.F.G. - R.D.G., la Berlin în decembrie 1972, unde se stipula: "principiul egalității suverane a tuturor statelor, respectarea independenței și integrității teritoriale, dreptul la autodeterminare și intangibilitatea frontierelor". Posibilitățile Republicii Federale Germania ca actor provizoriu în anii 1980-1990 erau limitate doar la un statut special în interpretările Est - Vest.²⁵

În perioada lui Genscher, ca titular la Auswärtiges Amt, s-a subestimat solidaritatea atlantică, acordându-se prioritate mecanismelor pan-europene dorite de U.R.S.S.

Făcând acest survol istorico-factologic, putem conchide că de la unificarea din 1870-1871 și până la reunificarea din 1990, Östpolitik-ul s-a constituit ca o axă principală a strategiei politicii externe germane. După părerea noastră, politica estică s-a circumscris unor obiective și interese speciale, tradiționale, conservabile pe un termen lung, derivând din profilul de putere al Germaniei situată în proximitatea geografică a respectivei zone. Preocuparea pentru această falie geopolitică, geoeconomică și geostrategică, care este Europa Răsăriteană, a fost o permanență și tradiție a discursului politicii externe germane, vizându-se ascendența și primatul acestui actor central-european în relația sa specială cu Estul european.

(urmare în pag. 4)

Constantin Buchet

Lumea religioasă

Învierea

Învierea din moarte e trăsătura specifică a creștinismului de toate religiile naturale sau păgâne. Nu însă ca simplă idee e specific creștină învierea, ci ca realitate istorică în primul rând. Ca idee, ea e bun comun al religiilor alcătuite de geniul omenesc în absența descoperirii dumnezeiești. Credința în nemurirea sufletului aparține tuturor neamurilor pământului. Diferența apare în felul cum au conceput ele nemurirea. Metempsihoza, adică trecerea aceluiași suflet printr-o serie de existențe, renăscând după fiecare moarte și întrupându-se într-o altă formă terestră, e, bunăoară, unul dintre chipurile greșite cum își imaginau cei vechi nemurirea și învierea. Și dacă o pomenim aici e fiindcă metempsihoza e o idee ce supraviețuiește îndeosebi ca superstiție savantă în sectele teosofilor și spiritiștilor moderni. Ea are un dublu sens: acela de document și de eroare. Rămășiță din credințele păgâne, metempsihoza e o dovadă a ideii de nemurire în lumea precreștină; dar în același timp, prin felul cum e concepută și care se pretează la anecdote vesele, e o dovadă a incapacității omului de a ajunge prin geniu-i propriu la adevărul învierii și al neamului. Numai în creștinism această idee universal omenescă se verifică, se corectează și își capătă titlul de realitate prin învierea din moarte a Domnului nostru Iisus Christos. Dacă omul, pus în fața iremediabilului fenomen al morții, a crezut totdeauna în nemurirea sufletului, Christos ne-a demonstrat că această credință e dreaptă în fondul ei și că înfrângerea morții e o realitate. Iar această demonstrație nu ne-a făcut-o în mod filosofic ca Socrate, sau Platon, sau Aristotel, sau Immanuel Kant în vremea noastră, ci pur și simplu murind real ca toți oamenii, îngropându-se real ca toți oamenii și înviind real cum vor învia toți oamenii. În filosofie, învierea e un postulat metafizic. În creștinism e un fapt istoric. Cine crede în înviere e creștin; cine nu crede în înviere nu e creștin. Fiecare omenescă are curiozitățile ei și nu stă în puterea noastră să le lămurim pe de-a-ntregul. Dar putem constata că o idee cum este aceea a învierii o acceptăm mai ușor decât faptul însuși al ridicării unui om mort din mormântul lui. Ideea ne încântă și e credibilă. Faptul însă ne descumpănește, ne îngrozește chiar și devine incredibil. Închipuie-ți că tatăl tău, care a murit de mult, pe care l-ai jelit și l-ai îngropat, pe care îl pomeniști în rugăciunile tale și despre care crezi că va învia, se ridică dintr-o dată din mormânt și stă viu și firește în toată puterea cuvântului aici, în fața tă! Lucrul acesta te-ar îngrozi și faptul ți-ar părea de necrezut cu toată iubirea ce te leagă de el și cu toată credința ta în înviere. Oricât de frumos și de convins a vorbit Platon de nemurirea sufletului și oricât de familiar s-ar fi adâncit cu gândul în sensul misterelor eleusine, dacă s-ar fi găsit în fața mormântului gol de lângă Golgota sau dacă ar fi întâlnit în cale pe Iisus cel înviat, l-ar fi apucat groaza și faptul i-ar fi părut de necrezut. Aceeași mișcare psihologică se petrece în uceniciei Domnului. Înainte de a muri, El le spusese nu o dată că va învia. Și ei primiseră fără nici o îndoială această idee ca pe toate celelalte divine idei învățate de la El. Mai mult decât atât: o lungă frecvență a tuturor minunilor la care fuseseră martori îi pregătise pentru a primi orice fapt de natură extraordinară. Și cu toate acestea, Maria Magdalena vede mormântul gol și nu crede că a înviat. Îl întâlnește pe Iisus în grădina și-L ia drept grădinarul; și culmea perplexității sufletului omenesc, îl întreabă pe El, Cel înviat, unde e trupul Celui care a murit! După aceea, Mântuitorul se arătase tuturor ucenicilor, iar Toma, care nu fusese de față și care nu era un necredincios cum îi merge numele, nu-i putea crede pe cuvânt. A trebuit să-I pipăie rănila și să-și adâncească degetul în rana sângerând dintre coaste ca să vadă că nu e idee și nu e vis, ci realitate vie în carne și oase. Faptul

zguduitor și covârșitor peste orice idee și peste orice credință era acolo, în prezența vie a Domnului ridicat din mormânt. Și era atât de concret și atât de real, încât lor cu greu le venea să-l creadă. A fost nevoit de o serie de arătări, în grupe mai mici, în grupe mai numeroase; a fost nevoie de probe materiale. Cel înviat mâncând pâine și pește și dându-le să mănânce și ei ca să-i încredințeze că nu e părere, nu e vis, nu e idee, nu e fantomă sau halucinație, ci înviere reală din moarte. A trebuit în urmă ca trupul cel ridicat din mormânt să se înalțe la lumina veșniciei pentru ca ucenicii să se convingă într-adevăr și definitiv de realitatea faptului istoric al învierii. Faptul acesta al mormântului deșertat și al trupului ridicat viu la cer e temelia întregului creștinism. Întruparea miraculoasă din Fecioara Maria și din Duhul Sfânt, existența Fiului lui Dumnezeu umilită în tânărlul teslar din Nazaret, minunile prin care puterea ei se manifesta și valoarea divină a învățăturii lui Iisus, toate să adevăreze prin faptul istoric al învierii, verificat în fel și chip de oameni. Dacă Iisus n-ar fi înviat, întruparea Lui miraculoasă ar fi rămas un mit ca acela al semizeilor. Iar minunile sigure, oricât de covârșitoare ar fi măreția lor față de legile naturii, n-ar fi fost, pentru mintea omului, probe categorice ale Divinității, manifeste totuși prin ele, fiindcă, în felul lui, face minuni și Diavolul, și vrăjitorii care sunt în slujba lui. Nimeni însă, vrăjitor sau filosof, nu s-a înviat pe sine din moarte, afară de Iisus Christos. Creștinismul înseamnă înfrângerea morții și dumnezeirea persoanei Mântuitorului înviat din morți. În numele învierii s-a făcut apostolatul sau propaganda până la marginile lumii și evidența acestui fapt istoric a convertit neamurile la creștinism. Totdeauna accentul în predica apostolilor cade pe învierea Domnului, iar nu pe întrupare sau pe celelalte fapte din viața pământească, și ei se mărturisesc martori oculari ai învierii. Fiindcă, cine acceptă adevărul învierii, ușor le acceptă pe toate celelalte; dacă n-ar fi fost adevărat la temelie, creștinismul cu toată măreția lui n-ar fi decât o minciună. Nici ideea în sine de nemurire nu l-ar fi salvat, fiindcă această idee, cum am amintit, e comună, ca idee, tuturor religiilor. Sămburul creștinismului e această faptă, și tăria lui e credința în această faptă. În zenitul religiei, ea e soarele fără apus, care luminează în urmă istoria lui Christos pe pământ, iar înainte distanța omului în viața viitoare. Învierea lui Iisus înseamnă răpirea omului din gheara morții și mântuirea lui în viața veșnică. Toți oamenii vor învia prin Christos Cel înviat. Nimeni în creștinism n-a dat atâta glas de foc acestui adevăr din doctrina noastră ca Apostolul Pavel. Citiți capitolul 15 din Epistola I către Corinteni. Dialectica lui, pe care nici un filosof n-o poate zdrobi, leagă definitiv viitoare a omului de faptul istoric al învierii Domnului. "Dacă se propovăduiește că Christos a înviat din morți - le spune el creștinilor din Corint - atunci cum zic unii din voi că nu este o înviere a morților? Dacă însă morții nu învie, atunci nici Christos n-a înviat; iar dacă Christos n-a înviat, atunci zadarnică e propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră. Ne aflăm încă și ca martori mincinoși ai lui Dumnezeu, pentru că am mărturisit că Dumnezeu a înviat pe Christos, pe care El nu l-a înviat dacă nu învie morții. Căci dacă morții nu învie, atunci nici Christos n-a înviat; iar dacă Christos n-a înviat, atunci credința noastră e zadarnică și tot în păcatele voastre vă aflați. De aceea, și cei care au murit în Christos au pierit. Și dacă

noi numai pentru viața aceasta ne punem nădejdea în Christos, atunci suntem cei mai nefericiți dintre toți oamenii". Credința în Christos e credința în învierea Lui; iar credința în învierea Lui e credința în învierea morților, în propria noastră înviere. Dacă în învierea Lui credem, dar nu credem în învierea noastră, suntem cei mai nefericiți dintre oameni, zice Pavel. De ce oare? Fiindcă nefericirea omului este moartea. Precum, ca să ajungem la trunchiul unui copac, înaintăm prin umbra lui, tot astfel înaintăm în umbra morții până la clipa din urmă. Gustul amar al nefericirii noastre îl dă

Reproducere după o icoană de Grigore Ion Popescu

această umbră fatală, pe care moartea o așază peste existența terestră. Dacă Iisus a înviat, iar noi nu vom învia, cu atât mai amară și cu atât mai fatală ne-ar apărea moartea. Orice iluzie de a o înfrânge ar fi de prisos. Nu există mai mare durere pe pământ decât această beznă a neînțelegerii în care ne vom prăbuși fără scăpare. Și ea crește cu atât mai neîndurată cu cât conștiința sufletului e mai rănită, la fiecare pas de moartea trupurilor. Fără îndoială, din această durere fără nume, s-a născut ideea metempsihozei, care imaginează tot alte trupuri pentru același suflet ca să dea iluzia unui suport material succesiv, dacă nu continuu, sufletului nemuritor. Ideea e absurdă și grotescă, dar omul nu și-a putut născoci alt paleativ pentru setea de nemurire și pentru groaza de moarte fizică. Te poți închipui trăind în cal, în vultur și în variate existențe omenesci, fără să ai cunoștința actuală a tuturor acestor forme de viață trecute sau viitoare? Și ce fel de mângâiere poate fi aceasta pentru un suflet omenesc care și-ar aminti că a păscut iarbă pe vremea lui Attila, și a văzut cu ochi de broască testoasă pe Cristofor Columb? În ideea morții, nefericirea e distrugerea personalității omenesci, iar personalitatea e spirit conștient care imprimă formă proprie materiei individualizate. Sufletul își are forma materializată în trupul propriu, unul și același. Dacă trupul propriu ar fi definitiv distrus de moarte, sufletul totuși nu s-ar putea concepe supraviețuind fără personalitate. Mizeria credinței în metempsihoză stă în această carpeală imaginară cu tot atâtea zdrențe trupești adăugate sufletului nemuritor. Singur trupul propriu, reînviat din neantul morții, poate răspunde formei sufletului, adică personalității reîntregite. În existența terestră sufletul e dat odată cu trupul lui și nu se poate concepe altfel într-o viață dincolo de moarte. Naiul cult egiptean al mumiiilor, adică al trupurilor salvate de putrefacție

pentru a putea fi regăsite de suflete, e mai aproape de ideea personalității din creștinism. Dar balsamurile celor vechi erau și ele tot materii prin care credeau că pot salva materia trupului. Trupul mort e însă mortăciune și el nu se poate salva pentru reîntregirea personalității decât prin înviere, adică prin transfigurare miraculoasă. Nu balsamurile, ci Duhul divin îl poate salva din moarte. Kant însuși postulează nemurirea sufletului ca o necesitate a ideii de răsplată morală veșnică. Dar omul întreg e suflet și trup și nu poate fi judecată numai o parte din el pentru fericirea sau pentru pedeapsa eternă. În personalitatea umană, responsabilă în fața lui Dumnezeu, doctrina creștină solidarizează trupul și sufletul. Dacă există o Judecată de Apoi, ea cere neapărat învierea trupului pentru întregirea personalității ce trebuie judecată. Această înviere e dată în faptul istoric al lui Iisus Cel ridicat din moarte. Doctrina lui întregă e creștină întrucât consideră existența terestră ca un preambul al vieții viitoare. Faptele noastre de acum sunt subordonate Judecății de Apoi. Și oricât de scurtă ne-ar fi viața terestră, ea e suficientă ca faptele prin care ne manifestăm să fie hotărâtoare pentru destinația ei de dincolo de moarte. Suntem aici pe pământ ca în anticamera lui Dumnezeu. Vom intra la El prin ușa morții. Știm cum îi place Lui să ne înfățișăm, fiindcă ne-a instruit până la ultimul amănunt Iisus Christos. Atârnă de voiața noastră pregătitoare să ne primească în bucuriile eternă la dreapta sau să ne arunce în focul Gheenei la stânga. Toată taina mântuirii noastre din răul păcatului și al morții stă în persoana Mântuitorului. Nu ne vom mântui decât făcându-ne asemenea Lui prin voiața noastră morală și prin ajutorul dragostei Lui nemărginite. În fața noastră stă Iisus Christos, modelul veșnic al perfecțiunii, întrupat în om, umilit și batjocorit, bătut și crucificat, ucis și înmormântat și înviat din groapă pentru a dăruia omului calea mântuirii. A fi asemenea Lui este a îndura durerea ca El și a muri ca El pentru a învia ca El. Nu în evitarea durerii pământești stă salvarea, ci cu voiața eroică a lui Christos. Alt leac împotriva suferinței și a morții din această lume nu este. Căci răul e în lume, iar binele sau fericirea e în Dumnezeu. Răul e păcatul din noi, fericirea e a face voia lui Dumnezeu. Iar a face voia lui Dumnezeu, aici, pe pământ, este a trăi ca Iisus Christos, a muri ca El pentru a învia ca El. Christos, salvând din moarte pe omul din el, l-a eternizat. Astfel mântuirea este eternizarea omului întreg: trup și suflet. Învierea trupurilor este eternizarea lor. Nespus de frumos lămurește Apostolul Pavel această transfigurare a trupului din stricăcios în nestrucăcios și din muritor în nemuritor. Trupul nostru pământesc și trecător e sămânța trupului nostru ce va fi în veșnicie. Planta viitoare a grăului răsare din bobul de sămânță pe care îl îngropi în pământ. Dar ea nu se va dezvolta decât cu prețul puterii bobului. Altfel e bobul și altfel planta; dar planta rămâne totuși "trupul seminței" din care a răsărit. Dacă trupul din lume e pământesc și muritor, trupul înviat în ceruri va fi duhovnicesc și nemuritor. Va fi spiritualizat asemenea trupului lui Iisus Christos după înviere, care pătrunde prin lucrurile materiale. Credința creștină în înviere, întemeiată pe faptul istoric, e astfel credința în spiritualizarea omului întreg, sau credința în veșnicia personalității.

Nichifor Crainic

(Din vol. *Ortodoxie și Etnocrație*, Editura Cugetarea - 1938)

Profeți și adevăr

Se poate constata în lumea noastră, a soamenilor cu nevoia consumului de informație, cu preferințe variabile pentru presă, radio sau televiziune, interesul tot mai crescut pentru analiza politică, indiferent că ea este articol de fond, interviu sau show. Este probabil nevoia de a primi unele răspunsuri, pe care înecate, fie în nepuțința noastră, fie în exasperarea sufocantă a neînțelegerii lucrurilor, nu ni le putem da singuri. Pentru o societate românească la momentul de azi, noi zicem că nu e de mirare.

Catapultat în 1989 din lentoarea a peste 40 de ani de comunism, cu un ritm istoric dereglat de toate organele funcționale ale socialului: libertate, economic, educație, justiție și mai ales în credința unei vieți politice libere, toate tescuite în șablonul bine cunoscut, eliberarea a produs un ricoșeu, o contrafață plină de anormalități. Și, după zece ani, care au fost departe de a fi cei grași, românii se găsesc azi, năucii și nevoiți de a strânge din umeri și cureaua. Și atunci de unde acele răspunsuri, dacă nu din lumea mediilor de informație, adică mass-media, care oricum, cel puțin își garantează reușita prin prosperitate și multiplicitate. Au apărut ziariști de talent și ziariști de scandal, moderatori de ținută și alții căutători de efecte, dar mai ales descoperitori de defecte și au apărut și analiștii politici. De aceștia de pe urmă avem a ne ocupa aici.

La prima vedere am zice că analistul politic este chemat să dea acele răspunsuri de care consumatorul neinformațat, dar mai ales fugărit de nevoile de toate zilele, nu și le poate lămuri el însuși. Pentru asta, desigur, el trebuie să știe mai mult, să aibă o disciplină logică și (nu vreau să zic dialectică) sistematică aparte, iar în final să lase să se întrevadă o anticipație, un fel de oracol, o profecție. Să detaliem deci, profilul analistului politic.

El trebuie să știe mai mult, nu numai pentru că asta este meseria lui, ceea ce înseamnă că are o pregătire în plus, bazată pe studii de istorie, sociologie și psihologie socială, multe alte acumulări și mai ales o probitate științifică. El trebuie să mai aibă însă și un buzunar aparte din care se informează: contacte directe cu oameni politici, informații încă nevehiculate la vedere, surse de informare dintr-o presă mondială a cărei întindere nici n-o poți vedea cu ochiul liber ș. a. Acest buzunar secret de plus de informație, față de public și moderator sau alți participanți îi conferă o credibilitate aparte și o notă mai bună. Aici pot să apară însă și niște capcane manipulative, rezultând din brevetarea auri de "bine informat".

Construcția logică în care este dispus acest material informațional reprezintă analiza propriu-zisă și dă relief personalității

analistului. Ea poate să fie originală sau surprinzătoare, după cum poate fi și linear metodică, dar și într-un caz și în celălalt, trebuie să rămână esențial onestă și nedeformatoare. De asemenea, ea trebuie să fie concludivă, în mod clar și diversificată în opțiuni și soluții; *legea ei de bază este adevărul însumat către o concluzie de adevăr, sau aproape adevăr*. Tot ce am spus mai sus reprezintă desigur, un deziderat ideal și față de care cel ce acceptă rolul, dificultatea analizei, a stabilit anterior, cu sine însuși *pactul moral al adevărului*. La cea mai mică tendință de rea credință, distorsiunea în cascadă a adevărului este iminentă. Să exemplificăm din realitatea imediată și din păcate foarte apropiată: conflictul cu Iugoslavia. Istoriceste, în valoarea obiectivă, se prezintă astfel: o Iugoslavia ieșită din pacea de la Trianon, un stat confederal major, cu trei etnii și trei religii, consolidat de unitatea - excepție făcând Croația - luptei împotriva agresorului german hitlerist și mai apoi de personalitatea croatului Tito, nu mai puțin dictatorială în spirit comunist, după momentul din 1990 și urmarea a vântului de eliberare din comunismul din sud-estul european, ajunge la un punct de maximă tensiune dihotomică, Slovenia și Croația catolice, Bosnia și Kosovo musulmane.

Din etnia zonal majoritară, își revendică dintr-o dată independența statală. În primă etapă, Slovenia și Croația se desprind, apoi Bosnia - Herțegovina devine scenă de separație în care, în mod duplicitar, O.N.U. va avea o intervenție neinspirată de menținere a unui nou stat trinațional, dar învrăjbit de sângele care a curs, iar în cele din urmă Kosovo, regiune de valoare istorică a națiunii sârbe, demografic amplificată de o etnie albaneză majoritară, dă semne de enclavizare. Viața politică în Serbia se desfășoară agitat temperamental, între dreapta susținută de vest și stânga "în continuare comunistă", iar măsurile de descurajare a tendințelor din Kosovo de autonomizare luate de Miloșevici, îi abrag și mai mult reproșuri occidentale, care se adaugă la rigiditatea din tratativele cu privire la Confederația Bosniacă tricefală. În Albania, pe aceeași formulă de balcanism politic, se produce un adevărat și sângeros război civil, cu greu stopat de intervenția O.N.U., dar suficient pentru o redutabilă înarmare pentru a alimenta cu arme de aici înainte formațiuni paramilitare în Kosovo, într-o luptă insurecțională de eliberare către o Albanie Mare. Este important de reținut, că din primul moment și până azi, s-a afirmat o recunoaștere unanimă a frontierelor sârbe în care se înglobează și teritoriul Kosovo, ca

parte integrantă. Deopotrivă, din primul moment, nu a fost condamnată voința violentă a albanezilor, nu de a se autonomiza, ci de a deveni independenți, voință însoțită de acte de cruzime și de terorism față de minoritatea sârbă. Cu o preconcepție "antipatică" pentru Miloșevici, N.A.T.O. se instalează în arbitru și obligă la o "conciliere" ciudată la Rambouillet, unde se vorbește cu cele două părți, - din care una este, să nu uităm tot timpul - statul suveran, în "aparteuri", timp de trei săptămâni, după care conciliatorul N.A.T.O. alcătuiește un plan în cinci puncte, avantajos pentru partea albaneză, care îl și semnează unilateral, dar sigur dezavantajos pentru sârbi, care trebuie să-și cedeze cel puțin suveranitatea primind forțe militare N.A.T.O. pe teritoriul Kosovo. Ca urmare îl refuză. Ceea ce urmează este cunoscut. Scurta perioadă de presiuni ultimative, în care se continuă, amplifică și demonizează încăpățânarea lui Miloșevici, iar apoi se trece la canoană cu toate anunțurile făcute de sârbi, că în caz de atac, acesta va da ocazie expulzării albanezilor din Kosovo.

Din momentul acesta apare uluitoarea atitudine (dar pentru un analist istoric avizat, nimic decât firească): fiecare tonă de bombe care cade este un liant absolut al tuturor sârbilor în jurul Kosovo-ului și a lui Miloșevici, iar pentru agresor devine efect absolut firesc pentru cradicarea încăpățânării și împotriva dorinței de epurare etnică a lui Miloșevici. Ne oprim aici, pentru a ne întoarce la îndatoririle analistului politic, nu fără a evidenția de această dată, spre lauda ei, cvasiunanimitatea mass-mediei românești și a analiștilor politici, în a se găsi de partea *dreptei înțelegeri și mai ales a prezentării ei*. Evidența s-a regăsit în vibrația sinceră și largă a publicului, informat și cu bun simț.

Deci analistul politic, după cum am văzut, știe, analizează, iar uneori își ia și curajoasa sarcină de a încerca să indice, să prevadă. Este ceea ce numeam la început un fel de oracol, de profetic. Istoria, și ne gândim aici la cel mai vechi manual de istorie: Biblia cu al său Vechi Testament, este plină de profetii, de slujitori mai mult sau mai puțin sacri ai unor locuri și altare ale sacralității și trebuie să recunoaștem că folosirea cu înzestrare deosebită a schemei metodologice, desfășurată mai sus ca definitorie pentru analist, poate marca anumite momente și împrejurări, cu reușite intrate în legendă și mit.

Ceea ce vrem să subliniem, și am făcut-o cu lungă și regretabilă exemplificare de mai sus, este pericolul ce pândeste din aceste analize: posibilitatea manipulării adevărului, care aduce analistului angajat și în concluzia-profecție, profituri de ordin interesat,

personal. Este un virus mai decisiv malefic, decât ultimul tip de virusuri din lumea ciberneticii, pentru că, după cum s-a văzut, un asemenea contrasens logic, poate justifica și acoperi responsabilități de proporții istorice, pentru că istoria este și ea o sită părtinitoare. Ea reține puțin din sărăcia și drama complexă a unui sud est european adus la dresajul comunist de către semnăturile complice pe bărși ale acestei zone, acum 50 și respectiv 10 ani, la Yalta și Malta, dar pune baremuri extrem de ridicate pentru intrarea în cluburile selecte ale N.A.T.O. și U.E.O. Dacă această lipsă de memorie subiectivizată a istoriei este analizată și cu un plus duplicitar, nu trebuie să ne mai mire unde ajungem.

Înarmat cu cunoașterea acestor minime criterii de valorificare a analistului politic, rămân uluit adesea, că totuși duminică, la ora 12 mai deschid televizorul pentru a vedea săptămânalele profetii ale acestui bonz al analizei politice, care este dl. Silviu Brucan.

Nu mă voi opri la modul cum se rezumă pentru dânsul conflictul iugoslav la un simplu: "comunismul Miloșevici" sau "legitimitatea totală și de necomentat a intervenției N.A.T.O." și mai ales americane, spuse cu seninătatea și hazul de parcă ar relata un frumos răsărit de soare. Vă vom propune însă să urmăriți, de pildă, o analiză politică despre un sondaj de opinie. Vom vedea atunci lucruri de-a dreptul surprinzătoare, care se pot evalua cam așa: bagatelizarea elementelor surpriză deconvenabile, din sondaj, contestarea unor procente ca fiind nereale, partajarea "echilibrată" a incriminării sclerozei unor partide vechi, obosite, față de triumful tineresc, totdeauna reformator al P.D., prudenta față de U.D.M.R. și ridicularizarea extremismului, demonetizarea "caracudei politice" și în cele din urmă o profecție "ex cathedra" despre o calificare a stângii întințite. "Curat" analiză obiectivă! Însă, arsenalul metodelor de analiză este mult mai complex. Cu mingea servită la fileu, de un tânăr efeb intimidat de statura magistrului, putem auzi curent profetii expuse simplu, cadentat și cu valoare de dogmă, bazate pe demonstrația lui "eu vreau" (și prelungirea așa trebuie să fie!), "eu știu" (și asta este suficient!) și alte curiozități de logică. Cred că uluirea și îndârjirea de a asculta aceste profetii despre care vorbeam mai sus, ține mai degrabă de dorința de a vedea până unde și ce prag de adevăr se poate atinge. Poate el se reduce și pierde la infinit... către nota zero.

Radu Cioroianu

Perspectiva istorică asupra Östpolitik (1878-1990)

(urmăre din pag.2)

Putem aprecia că Östpolitik, pe firul său istoric nu are un facies unitar, bilateralizarea relațiilor cu actorii estici fragmentând o potențială unitate și concertare a acestora pentru evitarea influenței sau hegemoniei germane. Sub unghiul oportunităților de politică externă, politica estică germană a fost o constantă a demersului global al Germaniei, uneori constituindu-se chiar în "firul roșu" al acestuia, conservând perenități "ale comportamentului celui mai puternic actor central-european". Desigur, acest segment de politică externă deține valențe expansive de ordin politic, militar când Germania are o formulă statală cu un comportament activ - Imperiul Wilhelmian, Germania național - socialistă își are forme de "penetrație pacifică" fundamentate economic, când regimul politic în interior este slab și "izolat" în sistemul internațional, în cazul Republicii de la Weimar.

NOTE

¹ A.J.P. Taylor, *The Struggle for Mastery in Europe 1848-1918*, Oxford University Press, 1984, p. XIX.
² Textul Tratatului reprodus în *Die Grosse Politik der*

Europäischen Kabinette 1871-1914, vol. 2., documentul nr. 263, Berlin, Nädler Verlag, 1926, p. 67.
³ Ryder A. J., *Twentieth century Germany from Bismark to Brandt*, Londra, Oxford U.P., 1972, p. 89.

⁴ Raymond Poidevin, *Les intérêts financiers, politiques français et allemands en Serbie de 1895 à 1914* în "Revue Historique", 1946, juillet-septembre, p. 49-53.

⁵ Șerban Rădulescu - Zoner, *Dunărea, Marea Neagră și Puterile Centrale*, Cluj-Napoca, Editura "Dacia", 1982, p. 168.

⁶ Wolfgang Ruge, *Stresemann. Ein Lebensbild*, Berlin, V.E.B. Deutscher Verlag der Wissenschaften, 1966, p.28-29.

⁷ Friedrich Naumann, *Mitteleuropa*, Berlin, Druck und Verlag, Georg von Reiner, 1915, p.5. Vezi și analiza ideii de "Mitteleuropa", pe linia lui Jacques Droz în Daniel Vernet, *La renaissance allemande*, Paris, Flammarion, 1992, p.123-124.

⁸ *Traité de paix entre les Puissances alliées et associées et l'Allemagne signés a Versailles, le 28 juin 1919*, Bucarest, Imprimerie de l'Etat, 1920, p.9-18.

⁹ Gilles Krebs, *Sept décennies de relations franco-allemandes 1918-1988*, Université de la Sorbonne, Nouvelle Institut Allemand d'Asnières, Asnières, 1989, p.5

¹⁰ Thilo Vogelsang, *Die Außenpolitik der Weimarer Republik*, München, Zeitgeschichte, 1959, p. 14-15.

¹¹ Kurt Doß, *Das Deutsche Auswärtiges Amt im Übergang vom Kaiserreich zur Weimarer Republik*, Düsseldorf, Droste Verlag, 1977, p.301.

¹² D. Calco, *The German Problem reconsidered and the World Over*, New York, Cambridge U.P., 1978, p. 79.

¹³ Anneliese Theime, *Der "Fall" Tirpitz als der Weimarer Republik in Deutschland in der Weltpolitik das 19 und 20 Jahrhunderts*, Düsseldorf, Bestelman Universität Verlag, 1974, p. 465.

¹⁴ Gordon Craig, *Germany 1866-1914*, Oxford University Press, 1978, p. 144. G. Castellani, *L'Allemagne de Weimar 1918-1933*, A. Collin, 1969, p. 153.

¹⁵ *Akten zur deutschen Auswärtigen Politik 1918-1945*, Serie B, 1925-1933, Band II, Dezember 1925 bis Juni 1926, Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1970, p. 244.

¹⁶ *Arhivele Naționale, microfilme, fond S.U.A.*, rola 467, seria 006-73, telegrama șefului Legăției Germaniei din București, Freytag din 20 noiembrie 1925.

¹⁷ *Deutschland und Südosteuropa*, Berlin, Arbeitswissenschaftliches Institut der Deutschen Arbeitsfront, 1940 mărz, p. 98.

¹⁸ *Arhivele Naționale, fond S.U.A.*, rola 467, informarea lui Köpke din Berlin la 26 noiembrie 1926; în același sens *Arhivele Ministerului de*

Externe, Germania, fond 71, anii 1921-1931, volumul 73, telegrama descifrată de la Legăția din Berlin, 6 decembrie 1926, semnată Nanu.

¹⁹ Hans Tonch, *Wirtschaft und Politik auf dem Balkan*, Frankfurt am Main, Peter Lang Verlag, 1983, p. 39. Hans Paul Höpfner, *Die Deutsch-Rumänische Beziehungen in der Weimarer Republik*, Peter Lang Verlag, 1983, p.199.

²⁰ Ernest Wagemann, *Der neue Balkan*, Hamburg 1939, Hermann Gross, *Südosteuropa*, Leipzig, 1937. R. W. Keugmann, *Südosteuropa und Großdeutschland*, Breslau, 1939. Josef Helmsmayer, *Die politischen Grundlagen der deutsch-südosteuropäischen Wirtschaftsbeziehungen*, München, 1938.

²¹ Alfred Grosser, *The Western Alliance. European-American Relations since 1945*, Continuum Publishing Corporation, p. 8.

²² *Relații Internaționale. Cronologia în perioada postbelică 1945-1965*, vol. I, Editura Politică, 1980, p.171.

²³ *Ibidem*, p. 183. Respectivul act a fost adoptat în 1955.

²⁴ Richard Löncenthal, Hans Peter Schwarz, *Von Kaltenkrieg zur Östpolitik*, Stuttgart, Seewald Verlag, 2974, p.67.

²⁵ Christian von Krokow, *Les Allemands du XXe-siècle 1890-1990. Histoire d'une identité*, Hachette, 1990, p. 85.

Lumea politică

Apel către istoricii lumii împotriva agresiunii și genocidului NATO asupra Republicii Federative Iugoslavia.

Stimați colegi,

Țara mea, Republica Iugoslavia a fost bombardată la 14 martie 1999, la ora 20.00 de către NATO, după directiva președintelui S.U.A. Bill Clinton și a secretarului general al NATO, Javier Solana. De ce a fost atacată Iugoslavia? Istoria Serbiei și a Iugoslaviei stă mărturie că, de veacuri întregi de existență, poporul sârb nu a dus niciodată războaie pentru teritorii străine, ci numai de apărare contra cotropitorilor și că, în această postură, a ieșit învingător în cele două războaie mondiale ca aliat al Americii, Marii Britanii și Franței, pentru ca acum să devină jertfa agresiunii și a genocidului acestor Țări. Vă reamintesc, stimați colegi, că alături de Țările dvs., Iugoslavia a fost fondatoarea Ligii Națiunilor și a Organizației Națiunilor Unite. Din păcate, stimați colegi, sunt nevoit să vă amintesc azi de timpul din ajunul celui de-al II-lea război mondial, de anul 1938, când președintele Guvernului englez, Chamberlain, și președintele Guvernului francez, Daladier au scăpat ocazia istorică de a se opune ideii nebune a lui Hitler de a recompune harta lumii. Din păcate însă, Istoria se repetă. Ministrul de Externe al Marii Britanii, Cook, și ministrul francez de Externe, Vedrine au ratat la fel ocazia oferită de Istorie; la așa-zisele tratative de la Rumbouillet și Paris, care "au fost dar n-au fost" au repetat greșeala precursorilor lor îndepărtați. Deoarece nu s-au angajat pentru pace, răpuși de ambițiile crescânde ale Americii de a recompune harta lumii și de a se instala drept unică forță mondială, Iugoslavia a fost bombardată din cauză că nu a permis secesiunea teritoriului său, a regiunii Kosovo și din cauză că nu a permis instalarea trupelor NATO pe teritoriul său, sub pretextul absurd de prevenire a unei catastrofe umanitare. Au fost încălcate Carta Națiunilor Unite și celelalte acte juridice internaționale, în timp ce Națiunile Unite au fost puse în aceeași situație ca și Liga Națiunilor în ajunul celui de-al II-lea război mondial. E dezolant, stimați colegi, dar mi-e teamă că presupunerile mele vor fi adevărate de viitoarele generații de istorici: aceste bombe au inițiat cel de-al III-lea război mondial. Și, întrucât un astfel de comportament va fi legal acceptat, urmările sale vor fi impredictibile pentru civilizația noastră. Bine înțeles, eu nu cred că al III-lea război mondial va fi ca și cele precedente, ci se va desfășura în concordanță cu tehnologia de care dispun cele mai puternice Puteri din lume; se va desfășura pe parcursul unui șir întreg de ani, în diferite părți ale lumii, pretutindeni unde interesele diverselor state suverane se vor confrunta cu strategia geopolitică a deținătorilor de resurse financiare, tehnologii și mass-media. Un astfel de război de la distanță și din aer, prin intermediul stațiilor și al Internetului, inclusiv al creării crizelor financiare, cu scopul de a înecăm și de a distrage anumite state și continente din lume, și totul sub genericul de "ocrotire a dreptului omului" și cu jefurile minime ale armatelor proprii, prin angajarea mercenarilor. Concret, aceștia sunt S.U.A. și sateliții lor, iar toate celelalte Țări din lume, când se vor încumeta să se împotrivescă acestor tendințe, se vor afla în situația în care se află Iugoslavia în momentul de față, și tot astfel într-un șir impredictibil de ciocniri care se vor prezenta în noul tip de război. În această mică dare de seamă, eu am neglijat multe detalii, despre care am convingerea că sunteți conștienți și dvs. De aceea apelez la dvs., cu rugămintea să facem un efort în plus și, poate cel mai important în ajunul noului mileniu, să contribuim la abaterea mersului Istoriei. Mulți dintre dvs. mă cunosc personal, de pe la diverse întruniri științifice din Iugoslavia și străinătate. Numeroasele mele lucrări tratează relațiile internaționale din secolul al XX-lea, iar o bună parte din cariera mea de profesor e legată de universitatea din Pristina, unde am educat numeroase generații de studenți, sârbi, albanezi și alte naționalități, precum și magistri și doctori în științe... Stimați colegi, ridicati glasul dvs. de oameni de știință împotriva agresiunii și a genocidului! Cu stimă.

Prof. univ. dr. MIH. ANVANKU
Zmaja od Noćja 14 Belgrad

Răspunsul istoricului Radu Ciuceanu - directorul Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului

Domnule profesor,

Ca istoric român - deci deopotrivă european și balcanic - sunt dator să fiu alături de poporul sârb cu care românii au astăzi o identitate de destin. Căci la scara istoriei agresiunea împotriva Serbiei și a Iugoslaviei reprezintă un moment important al distrugerii ordinii stabilite la Versailles, când *spiritul național*, prăbușind imperii, s-a materializat în *entități statale naționale*. Acum aceste națiuni-stat au devenit "desuete", expresie a "tribalismului" integral ce stăvilește noul avânt internaționalist de înfăptuire a "noului ordin mondial".

De aceea martirizarea Iugoslaviei mă doare de două ori: ca om, când văd semeni uciși în numele unor idei și dorinți trecătoare, ca român, pentru că știu că de sacrificiul sârbesc depinde, poate, viitorul României. Dacă Serbia pierde, *spiritul* ce a născut-o va muri și odată cu el și România.

Dragă coleg, nu este momentul să facem reproșuri de la *națiuni* la *națiuni*, dar eu ca istoric mă simt obligat să fac câteva precizări în legătură cu afirmația dumneavoastră că poporul sârb "nu a dus niciodată războaie pentru teritorii străine". Mi-ar face plăcere să cred că asupra trecutului apropiat nu aveți date exacte, care totuși pot infirma afirmația de mai sus. În septembrie 1944, în urma actului de la 23 august, în urma căruia Regatul Român s-a raliat Statelor Unite, Angliei și, din păcate URSS-ului, pe teritoriul Banatului românesc - și cu prilejul ofensivei maghiare pe frontiera de vest care viza ocuparea Aradului și în cele din urmă a Ardealului întreg - trupele Mareșalului Tito au trecut frontiera româno-iugoslavă atacând unitățile armatei regale române - pe unele făcându-le prizoniere - ajungând până în apropierea Timișoarei pe care au supus-o unui bombardament de artilerie intens.

Ar fi o aberație să credem că acele trupe nu s-au supus unui ordin superior și n-au însemnat o tentativă de ocupare a

unui teritoriu ce n-a aparținut niciodată (cu excepția a șase luni în primul război mondial) Iugoslaviei.

Acest act de vădită ostilitate ne-a durut cu atât mai mult cu cât noi înșine eram cotropiți de Armata Roșie care cu 4 ani înainte ne smulsesse din trupul țării Basarabia - o provincie pe care Imperiul Otoman o "dăruise" Imperiului Țarist fără voia principilor români.

A fost oare o replică inversă a faptului că generalul Antonescu în primăvara anului 1941 a refuzat să ia parte la campania Wehrmachtului care a dus la zdrobirea (vremelnică) a Iugoslaviei?

Domnule profesor, și noi, și dumneavoastră, și românii și sârbi am simțit de-a lungul istoriei ce înseamnă să stai pe frontiera marilor imperii. Și dumneavoastră și nouă ni s-a luat avutul din casă și bogățiile țării. Mereu loviți, mereu spoliați ne-am simțit destinele unite prin suferință și demnitate.

Acum Iugoslavia, considerată *nuca tare* a Balcanilor urmează să fie sfărâmată de ambițiile unor mari puteri, devenite după prăbușirea URSS-ului, jandarmii lumii. Nu-mi dau seama personal în mozaicul de etnii ale Iugoslaviei cine a avut mai multă sau mai puțină dreptate, în tendințele centrifuge antistatale sau declanșarea unui conflict ce a măcinat viața a sute de mii de oameni. Un lucru pare evident până la certitudine: că în sistemul politic al actualei Europe Iugoslavia întreagă nu mai era dorită și credem că acum nici Serbia!! Nu știu iarăși, încă dacă într-adevăr în leagănul dvs. național, Kosovo, s-au efectuat sau nu filtre etnice care au dus la exoduri și victime. Suntem conștienți, însă, că această coaliție monstruoasă a 19 state va rămâne în istoria lumii ca un act detestabil care-și va găsi sancțiunea de-a lungul timpului.

Vă rog să primiți, domnule profesor, admirația mea nelimitată față de intransigența poporului sârb dovedită nu prin lacrimi, vorbe și cerceală, ci prin luptă și sânge în apărarea suveranității și teritoriului național.

Scuzele NATO sau Despre umorul macabru

Americanilor nu le-a rămas de la înaintașii lor, "gentlemenii", decât celebrul umor negru. Circula mai demult o glumă: *culmea politeții englezilor: să împingi o bătrână pe scări și să să-i spui I'm sorry*. Morala ar fi că această scuză a devenit un automatism politic. El nu sugerează remușcarea, dorința de a primi iertare și intenția de a pune început bun, de a nu repeta greșeala.

În tăvălugul uciderilor, NATO mai are uneori răgaz să spună pardon (de teamă sau în dispreț): scuzati că, dintr-o eroare de... am omorât 50 de copii și femei într-un autocar, ne pare rău că dintr-o eroare de... am ucis convoiul de refugiați pe care trebuia să-

l protejăm, regretăm că dintr-o eroare de... am bombardat teritoriul statului chinez, sediul ambasadei din Belgrad.

Nu știu de ce, îmi sună cunoscut acest *I'm sorry!* L-am auzit de curând: un bărbat între două vârste, cu fața roșcată și părul albit brusc - umbra președintelui celei mai mari puteri a lumii - repeta năuc, în fața națiunii americane sensibilizată până la lacrimi: "Îmi pare rău că mi-am înșelat soția prezidențială!". Se vede că ne-a costat mult această scuză scăpată de pe buzele la nivel înalt ale președintelui. Democrația americană e o femeie cochetă. Costă scump.

Toate personajele din distribuția NATO - de la cei care execută ordine,

la bordul sofisticatelor mașini de război ale mileniului trei, până la cei ale căror figuri ne rânjesc pe sticla micului ecran - îngaimă aceleași scuze penibile. Nu, să nu credeți că este vorba de părere de rău, de pocăință. Este automatismul de care vorbeam la început. Este un tic verbal, un pansament gastric pentru minciunile greu digerabile, pentru aciditatea greu înăbușită a opiniei publice mondiale.

Acum însă dragonul asiatic, lovit în plex, începe să se miște. Ursul de la răsărit se zvârcolește în cușca lui, gata să rupă gratiile. Această grădină zoologică est-euro-asiatică la care americanii s-au obișnuit să facă vizite superioare - pentru a arunca o halcă de carne tip FMI unor animale muribunde care trebuie să rămână cu botul pe labe sau, de ce nu, pentru a lovi cu cravașa capetele ridicate ale animalelor cu prea

multă personalitate - a început să murmure abia auzit, zvonul revoltei, al nesupunerii.

Noi, românii, suntem în această grădină zoologică miorița defetistă din baladă. Cu noi scapă ușor dușmanii: ne supunem în fața "destinului implacabil". Depășind, însă, această trăsătură ereditară ce ne poate fi fatală într-un moment nefavorabil al istoriei precum cel de astăzi, când stăm în umbra celui de-al treilea război mondial, românii trebuie să fie atenți la cărți, chiar dacă nu sunt încă la masa de joc.

Nădăjdum - și cu noi miile de victime - cu ajutorul bunului Dumnezeu, că în curând americanii își vor cere scuze cu adevărat și pentru ultima oară. S-ar putea să folosească altă expresie. O așteptăm cu sufletul la gură.

B. C.

Arestarea, prizonieratul și execuția Mareșalului Ion Antonescu
Mărturiile generalului Constantin Pantazi (I)

Dacă despre momentul arestării mareșalului Ion Antonescu la 23 august 1944 avem relații care ne permit să reconstituim destul de corect cum s-au desfășurat atunci lucrurile, despre ce s-a întâmplat începând cu a doua zi, 24 august, și până în luna mai 1946 nu mai știm aproape nimic. Prizonieratul său în URSS continuă să fie acoperit de mister, primele informații din sursă sigură fiindu-ne furnizate abia în 1989 cu prilejul publicării de către Ion Pantazi, fiul generalului Constantin Pantazi, a celor două volume cu caracter memorialistic intitulată *Am trecut prin Iad*. Scriindu-și propriile amintiri despre experiența sa îndelungată în gulagul bolșevic din România, Ion Pantazi folosește prilejul pentru a fructifica memoriile generalului Constantin Pantazi în dorința de a prezenta și analiza viața politică și evenimentele ce au premers instaurarea comunismului în noi. Ministrul de Război Constantin Pantazi fusese unul din intimii mareșalului Antonescu și — alături de Mihai Antonescu, generalul C.Z. Vasiliu și colonelul Mircea Elefterescu —, până la 10 mai 1945, a împărțit în URSS aceeași soartă cu el. Numai că ceea ce oferea atunci Ioan Pantazi avea un caracter mai mult beletristic, iar memoriile pe care le învoca deveniseră de mult pentru el doar o amintire, pierdute fiind.

Iată însă că norocul a făcut să întâlnească memoriile generalului Constantin Pantazi în Arhiva Serviciului Român de Informații. Prin urmare, ceea ce dorim să oferim noi acum cercetătorilor sunt tocmai aceste memorii care în ediția pe care o alcătuim se întind pe aproape 350 de pagini tipărite, acoperind întreaga biografie a lui Ion Antonescu de la naștere și până la moarte, cu precădere fiind tratată perioada 1940-1944 despre care aflăm multe date inedite. Și cum arestarea și prizonieratul sovietic al Mareșalului este o adevărată prioritate istoriografică, până la definitivarea de către noi a ediției integrale, oferim spre studiu relatarea participantului nemijlocit la acest episod tragic de istorie românească care este cea a generalului Constantin Pantazi.

Alexandru V. Dită

Constantin Pantazi s-a năcut în Călărași la 26 august 1888.

Între 1906-1908 urmează Școala Militară de Ofițeri de Infanterie și Cavalerie de la București. După înălțarea la gradul de sublocotenent, prima sa unitate a fost Regimentul 9 Roșiori.

Între 1909-1910 urmează cursurile Școlii Speciale de Cavalerie, fiind repartizat la Regimentele 11 Roșiori și apoi la 8 Călărași. S-a distins pe câmpurile de luptă din Bulgaria, în campania din 1913.

Războiul de întregire națională l-a aflat la comanda Secției de Mitraliere a Regimentului 11 Roșiori, în fruntea căruia s-a distins în luptele de la Oituz, Cașin și Fata Moartă, motiv pentru care a fost înaintat căpitan și decorat cu "Coroana României" cu spade, în grad de cavalier. A trecut apoi în cadrele primei unități de vânători de munte organizată în armata română, cu care, la 6 august 1917 a condus, ca ajutor, un grup de 4 companii în atacul purtat împotriva Regimentului 22 Brandenburg, fapt de arme pentru care a fost promovat la excepțional la gradul de maior și decorat cu ordinul "Mihai Viteazul", clasa a III-a.

La începutul anului 1918 este numit comandant de escadron în Regimentul 2 Roșiori, dislocat în Basarabia, fiind în respect trupele rusești bolșevizate în zona Bender, Chițcani.

După război, în 1919, pleacă la un stagiu de pregătire în Franța, la Regimentul 7 Dragoni de la Fontainebleau. După doi ani revine în țară, iar în 1923 absolvă cursurile Școlii Superioare de Război, fiind un timp la Regimentul 9 Călărași (1924), iar apoi este numit șeful de Stat Major al Diviziei 3 Cavalerie (1925-1931).

Locotenent-colonel (1925), colonel (1929), Constantin Pantazi s-a aflat în anii 1931-1937 în structurile de comandă ale Regimentului 3 Călărași, Inspectoratului General al Cavaleriei, Brigăzii 4 Cavalerie și Diviziilor 2 și 1 Cavalerie.

La 1 aprilie 1937 este avansat general de brigadă. A comandat Brigada 8 Cavalerie (1938) și Divizia 3 Cavalerie (sept. 1939-august 1940).

În iunie 1940 este avansat general de divizie, iar la începutul lui septembrie trece la comanda Diviziei Blindate.

La 7 septembrie 1940 este convocat la Președinția Consiliului de Miniștri de generalul Antonescu și numit subsecretar de stat al Armatei de Uscat, funcție în care a rămas până la 22 ianuarie 1942, când a fost investit ministru de Război.

A fost înaintat general de corp de armată în 1943.

Arestat la 23 august 1944 la Palatul Regal, deținut în U.R.S.S. începând din septembrie 1944, într-un lot care i-a mai cuprins pe mareșalul Ion Antonescu, Mihai Antonescu, generalul C.Z. Vasiliu și colonelul Mircea Elefterescu, a fost adus în țară în aprilie 1946 pentru a fi unul din principalii acuzați în faimosul proces din 6-7 mai 1946. Este condamnat la moarte fiind acuzat, în principal, că ar fi "hotărât declararea sau continuarea războiului contra U.R.S.S. și a Națiunilor Unite", poziția sa fiind aceea de "instigator sau coautor" la aceste fapte.

După respingerea la 31 mai 1946 a recursurilor înaintate Inaltei Curți de Casație și Justiție, sentința de condamnare la moarte va fi comutată în muncă silnică pe viață pentru Constantin Pantazi, Eugen Cristescu și Radu Lecca prin Decretul Regal din 1 iunie 1946.

Este deținut mai întâi la penitenciarul Văcărești, apoi la Aiud, până la sfârșitul anului 1957, când a fost transferat la Râmnicu Sărat, unde, fiind supus unei anchete, încetează din viață în ianuarie 1958. (A.D.)

În dimineața zilei de 20 august, Mareșalul s-a dus la cartierul Armatei 4 română, al cărei comandant provizoriu era generalul [Gheorghe] Avramescu, generalul Racoviță aflându-se în concediu.

Frontul românesc în zona Iași unde s-a dat atacul era ocupat astfel:

Începând de la dreapta la stânga, de la Cuibul Vulturului, diviziile erau dispuse în ordinea: Divizia 11, o divizie germană cu fața la Castelul Stânca, Divizia 5 Cavalerie, Divizia 7 Infanterie, o divizie germană și Divizia 5 Infanterie.

În linia a II-a se aflau: 2 divizii de vânători de munte, pe poziția Dealului Mare, și Divizia 3 Infanterie, înapoi în Iași, și Divizia 18 Infanterie, la Vaslui.

Germanii aveau de asemenea o divizie de infanterie și divizia de grenadieri blindati în apropierea Iașilor.

În dimineața zilei de 20 august rușii încep o pregătire masivă de artilerie pe frontul dintre Divizia 7 Infanterie și Divizia 5 Cavalerie, care se afla la Podul Iloaiei, cu o densitate de aproape 400 tunuri pe kilometru de front.

Frontul de pregătire era de 10 km, ceea ce înseamnă că au avut o masă de artilerie de aproape 4.000 de tunuri care au executat o tragere de distrugere pe un front și o adâncime de câte 10 km, tragere care a durat două ore și jumătate.

La pregătire au concurat, pentru linia I mortierele, iar pentru spate aviația de bombardament.

În primul război mondial, care a fost războiul de material al pregătirilor cele mai formidabile de artilerie din pricina dezvoltării organizării defensive din acea epocă, cea mai mare densitate artileristică realizată a fost de un tun la opt metri, deci o densitate de 110 tunuri pe kilometru, iar acum densitatea era de aproape patru ori mai mare.

Diviziile 5 și 7 au fost pulverizate, și tancurile rusești au pornit în masă în direcția Vaslui.

Lupta s-a prelungit în cursul zilei de 21 și 22, fără ca apărarea să fie în posibilitate de a pune stavilă acțiunii ofensive a adversarului.

În Basarabia, ofensiva rusă se desfășura pe două direcții: spre Chișinău și altă direcție spre Galați.

Informații asupra mersului operațiilor, în seara de 21 august, după propunerea lui Mihai Antonescu, am telegrafiat ambii Mareșalului să mergem în dimineața de 22 august la Bacău pentru ca Mihai Antonescu să propună Mareșalului un guvern sub președinția mea, cu misiunea de a încheia imediat armistițiul.

Mihai Antonescu îmi comunicase că discutase cu Mareșalul această soluție și că era primită de Mareșal.

Primind telegrama noastră la Bacău, Mareșalul a răspuns că nu este nevoie să ne deplasăm la Bacău, întrucât în după-amiaza de 22 august vine el însuși la București.

Aflând că Mareșalul sosește la aeroport la ora 19, la acea oră am fost acolo.

Am ieșit în întâmpinarea Mareșalului care m-a invitat să mă sui în mașina lui. Pe drum a avut loc între noi următoarea conversație:

— Este un dezastru. Trupele noastre se retrag în dezordine pe Valea Siretului. Am dormit astă noapte la Gioseni, la locuința lui [Mircea] Cancicov, și pe șoseaua aceea treceau neconștient trupe spre sud, amestecate, fără încadrare.

— Nu este decât o soluție, domnule Mareșal, încheierea imediată a armistițiului. De-ar ține rușii condițiile ce ne-au oferit.

— Să fi văzut dumneata pălcuri-pălcuri de regimente diferite, din divizii diferite, cu câte un tun sau două printre ele. Mare nenorocire!

— Domnule Mareșal, s-a terminat. Singura soluție este armistițiul.

Ajunși la scările Președinției Consiliului de Miniștri, am salutat pe Mareșal, voind să plec.

El atunci îmi spune:

— Nu pleca, te rog. Vino sus că am nevoie de dumneata.

Imediat ce am ajuns sus, l-am chemat pe Mihai Antonescu, i-a repetat cele ce mi-a spus și mie, comunicându-i să-l cheme imediat pe domnul [Karl] Clodius, care se afla la București pentru tratative economice.

Până să sosească domnul Clodius, un ofițer a venit cu unele informații de la Marele Stat Major.

Colonelul [Nicolae] Dragomir, șeful Secției Informațiilor de la Armata 4 comunică două informații:

1. Generalul [Johannes] Friessner, comandantul grupului de armate, ordonase ca Armata 4 să se retragă spre Carpați.

2. Generalul Avramescu raporta că nu se simte în stare să domine situația și-l ruga pe Mareșal să-l înlocuiască în comandă.

Am discutat amândoi în tuteală situația și mi-a cerut să-i propun un înlocuitor pentru generalul Avramescu. L-am propus pe generalul [Constantin] Nicolescu care comanda Corpul 5 Armată. Mareșalul mi-a spus:

— Da, dar se produc întârzieri, e mai bine să ia comanda generalul Șteflea care este la Bacău și cunoaște perfect întreaga situație.

A cerut apoi Armata 4 și a comunicat colonelului Dragomir la Bacău următorul ordin:

1. Generalul Șteflea ia comanda Armatei 4 și dă ordin tuturor forțelor române să se

retragă pe Valea Siretului și pe direcția Iași-Tecuci, înapoia liniei Adjud-Focșani-Galați.

La sosirea lui Clodius, în fața mea și a lui Mihai Antonescu, Mareșalul i-a comunicat acestuia:

— Domnule Clodius, frontul în Moldova și în Basarabia s-a nărui. Țara mea, acum dezarmată, este la dispoziția inamicului. Atât eu cât și Mihai Antonescu am atras mereu atenția germanilor și asupra situației politice, din care ceream să ieșim cu cinci minute mai devreme, și în privința frontului român, de la care au fost luate de germani toate diviziile blindate care-l apărau. Acum sunt nevoit să închei armistițiul și să salvez pe cale politică tot ce se va mai putea salva. Soluția militară este spulberată, nu-mi rămâne decât cea politică. Te rog comunică situația Führerului și cere-i să-mi comunice în 24 de ore că este de acord cu mine să ies din război.

Nu garantez că acestea au fost vorbele Mareșalului, acestea au fost însă ideile pe care le-a dezvoltat în limba franceză.

Domnul Clodius a replicat:

— Aveți dreptate, domnule Mareșal, dar cred că nu este bine să luați o măsură grăbită, fiindcă Germania este datoare să vă ajute, cel puțin pentru ca să nu fiți siliți să încheiați armistițiul sub presiune.

După aceasta Clodius a plecat.

Mareșalul l-a crezut de bună credință, iar eu am rămas cu credința că voia să câștige timp.

Apoi, Mareșalul a comunicat lui Mihai Antonescu să cheme pe George Brătianu, din partea domnului Constantin Brătianu, și pe domnul Mihalache, din partea domnului Maniu, pentru a le cere scrisori din partea partidelor respective că sunt de părere a se încheia armistițiul, prin retrocedarea către ruși a Basarabiei.

În caz afirmativ, Mareșalul a declarat că el încheie armistițiul.

A chemat apoi pe colonelul Davidescu și i-a dat ordin să se adune a doua zi, la ora 10, un Consiliu de Miniștri redus, la Snagov, și Comitetul de Colaborare Militară.

A doua zi la ora 10, Mareșalul a intrat în Consiliu și a discutat chestiuni curente de aprovizionare, aprovizionare cu lemne.

Consiliul a fost întrerupt mai mult de o oră prin venirea lui George Brătianu.

Mareșalul, reintrând în Consiliu, a spus: "Dau toți oamenii politici scrisoare, fiindcă situația este grea și nu se pot descurca fără mine".

Apoi a reluat discuții militare. N-am mai fost atent, gândul meu îndreptându-se spre captivitatea pe care o vedeam clar.

Mareșalul a vorbit în orice caz și de o eventualitate a părăsirii Bucureștiului, soluție pe care am auzit-o pusă cu insistență, printre învinovățiri, la proces.

La ora 15, Mareșalul urma să meargă în audiență la Rege. Am plecat de la Snagov direct la minister, fiindcă știam că nimeni de la cabinet nu pleacă de la serviciu până nu mă întorc eu.

Când am ajuns la minister orele erau 14.30.

Am intrat în camera de lucru a ofițerilor cabinetului și le-am spus următoarele cuvinte:

– Domnilor, misiunea mea s-a terminat. Se încheie armistițiul și pentru aceasta, după-amiază vom avea un alt guvern. Eu voi rămâne în București și imediat ce intră rușii în capitală mă duc să mă predau lor, declarându-le că sunt fostul ministru de Război al țării pe timpul cât s-a făcut războiul contra lor. O să aveți și domnia voastră de suferit din cauza faptului că ați fost colaboratorii mei imediați și îmi pare rău că nu v-am mutat de aici din vreme, fiindcă știam că acest moment va veni cu siguranță”.

Se aflau prezenți când am vorbit: colonel Balaban, locotenent-colonel Dumitrescu, maior Dragomirescu, maior Caramitru și maior Maximilian Niulescu.

Lipsea maiorul Bertola, cel mai devotat om al meu, care se afla în permisie.

Apoi am plecat acasă împreună cu credinciosul meu director de cabinet, colonelul Balaban, care pe drum mi-a mărturisit devotamentul său, asigurându-mă, dacă voi fi arestat, de grija ce va avea pentru familia mea. De altminteri, cum eu eram și sunt un om cu spirit practic egoistic mai neglijat, el s-a ocupat tot timpul de nevoile mele, de când a stat în apropierea mea, de la 9 septembrie 1940.

Însă n-a cântat cocoșul a treia oară și Balaban mă uitase.

Îi rămân totuși recunoscător pentru serviciile domestice ce mi-a făcut.

După-amiază, la ora 17.30, am revenit la minister.

La ora 18, sunt chemat la telefon de comandorul [Arpad] Gherghel, adjutant regal, care-mi comunică rugămintea de a veni la Palatul Regal unde Regele se află în conferință cu Mareșalul și Mihai Antonescu și unde sunt poftit să iau și eu parte.

În momentul când coboram treptele scării pentru a mă urca în automobil, fiul meu venise să mă vadă.

I-am strâns mâna și am mers la Palat.

Trecând prin fața Fundației Carol am văzut pustiu în curtea Palatului și porțile de fier de la intrare legate cu lanț de fier și încuiate.

Am concediat automobilul și am intrat prin intrarea de lângă biserica Crețulescu. Am întâlnit primul pe colonelul [Octav] Ulea din serviciul Regelui, cărui i-am strâns mâna; Ulea avea ceva vag în privire și un fel de timiditate.

Am fost întâmpinat de maiorul [Anton] Dumitrescu din Batalionul de Gardă al Regelui, care vorbea foarte repede și era vizibil emoționat.

În hol, maiorul a intrat la colonelul Ionescu Emilian, pe care probabil l-a rugat să facă acesta oficiul cu care era însărcinat maiorul Dumitrescu. Conversația între ei a durat cam cinci minute, însă Ionescu Emilian m-a ocolit.

El știe de ce.

Mayorul Dumitrescu m-a condus pe culoarele Palatului la locuința Regelui din curtea dinapoia Palatului și a intrat în biroul intim al Regelui, rugându-mă să-l aștept puțin că trebuie să raporteze M.S. Regelui că am venit, pentru a fi primit.

Am așteptat cam 10 minute, când apare foarte emoționat maiorul Dumitrescu, și cu respirația întretăiată îmi spune:

– Domnule general, vă rog din suflet să mă ierțați, dar M.S. Regele mi-a dat ordin să vă arestez.

– Și de ce ești așa de emoționat pentru acest fapt? A dat ordin Regele, ordinul său trebuie să se execute. Unde trebuie să merg?

Mayorul Dumitrescu s-a liniștit sub impresia calmului meu și mai ales pentru faptul că n-a fost silit să întrebuițeze forța. Bănuiesc că sub draperiile holului erau ascunse santinele.

L-am urmat pe maiorul Dumitrescu, trecând prin fața unui front din Regimentul de Gardă Călare și Batalionul Palatului, carabinieri. Nu știu dacă aveau intenția să se lupte cu mine! Și am fost condus în cazinoul ofițerilor Batalionului de Gardă al Palatului.

Mayorul Dumitrescu a venit de două ori să mă întrebe și din partea Regelui să-i spun “tot ce doriți. M.S. Regele întreabă cu foarte multă simpatie de dumneavoastră”.

Am refuzat orice fel de oferte de bunuri pământești.

După puțin timp au sosit generalul Piki Vasiliu și colonelul [Mircea] Elefterescu, iar mai pe înserate Ata Constantinescu, care, deși are o siluetă destul de aparentă, se căznea să aibă o aparență plină de discreție; se vedea că este un om pe care nu-l interesează bărfelile.

Am beneficiat de vizita generalului [Aurel] Aldea, noul viitor ministru de Interne, care amical și-a spus părerea asupra vinovăției persoanei mele, care, după cum s-a exprimat, consta în faptul că n-am influențat pe Mareșal să încheie armistițiul după ce rușii au atacat la Uman, însinuând, cu delicatețea ce-l caracterizează, că am executat numai ordine, fără a mă ridica în om de răspundere.

Apoi mi-a comunicat din partea generalului Sănătescu:

– Să declari că ai fost pentru încheierea armistițiului și să ceri mărturia lui Sănătescu, care va veni să depună în favoarea ta. Cred că dacă totul merge bine, în două-trei zile veți fi liberi.

Cu Aldea mă cunoșteam din 1903, deci, la 23 august 1944 de 41 de ani, și de aceea nici nu puteam să nu accept părerea și să admir vederile noului ministru de Interne.

Ni s-a servit o masă bogată ca la Palat pe la ora 20.30; este de la sine înțeles că nu am putut accepta amabila invitație, deși puțin înainte de cină venise la mine comandorul Gherghel, care m-a rugat să-l scuz că a trebuit să fie atât de <ne>sincer la telefon.

După masă am fost invitați să ne odihnim în camerele ofițerilor, luându-ni-se și niște mici bilețele pentru familie, pentru ca să ne aducem cele trebuincioase.

Eu eram în pantaloni de ghetă și o cămașă-bluză.

Însă, după o matură chibzuință, ni s-au înapoiat bilețelele, fiindcă s-a socotit că nu este bine să corespondăm sub nici o formă cu ai noștri. Nu am cerut nimănui să facă acțiuni clandestine în favoarea mea, iar colonelul Ionescu Emilian, la care fuseseră bilețelele, cunoscându-mi firea, mi-a înapoiat misiva. Dacă nu mă cunoștea, sunt sigur că ar fi luat riscul de a face să parvină la adresă cele câteva rânduri ale mele.

Găsesc prilejul a mulțumi omului de caracter și de eleganță morală care este domnul Emilian Ionescu, adjutant regal, că m-a făcut să nu beneficiaz de serviciile

domniei sale.

Pe la ora 2 (23-24 august 1944) am fost deșteptat, desigur acesta este un mod de a vorbi, întrucât nici unul nu dormeam, și dați în primirea unui domn care purta numele de inginer Ceaușu, care ne-a spus că suntem luați în primire de reprezentanți ai Frontului Popular.

Atât domnul inginer Ceaușu, cât și cei 4 însoțitori ai dumisale, purtau câte un revolver în mâna dreaptă.

De mult fusesem hotărât să înfrunt cu indiferență orice, dar nu mi-am închipuit, deși îmi cunoșteam firea, că ar fi posibil să fiu într-adevăr atât de indiferent.

Și îl priveam pe generalul Pantazi cu suficient interes, întrucât totdeauna am fost interesat de reacțiunile lui.

Am fost, să zicem, invitați a merge într-un soi de dric, un camion lăcuit în negru, închis, cu bănci laterale, în care am luat loc încadrați de pistoale, purtate de oameni cu înfățișări mai mult simpatice.

Peste 20-30 minute au sosit încadrați și Mareșalul împreună cu Ică Antonescu.

Mihai Antonescu era în intimitatea Regelui, mergea foarte des la Palat, așa încât s-ar pune problema: ce căuta acolo? Știa sau nu că Mareșalul va fi reținut? Reținut, desigur, fiindcă aceasta a fost formula protocolară care s-a găsit potrivit faptului. (Postul de radio Londra a anunțat în ziua de 12 sau 13 august (așa în text – n. ed.): “România încheie armistițiul. Mareșalul Antonescu a fost reținut de Rege la Palat, care a hotărât formarea unui guvern democrat”).

Cred categoric că Mihai Antonescu știa tot ce era plănuț, însă, cum niciodată nu era în miezul realității, a luat aparențele cu ușurință. Zic cu ușurință, fiindcă nici o clipă nu s-a gândit omul acesta că i s-ar putea să i se ceară a pune la contribuție chiar și persoana fizică în interesul național.

În ziua de 19 sau 20 august 1944, Mihai Antonescu a primit la Snagov suma de 3.000.000 franci elvețieni; până la procesul din 1946 noi știam de la el, se va vedea prin ce împrejurare, că i s-au adus la Snagov numai 1.300.000 franci.

Pentru ce avea acești bani și de unde îi avea?

De mult, de prin luna aprilie 1944, de când s-a pus insistent probabilitatea intrării rușilor în țară, Mihai Antonescu a convins pe Mareșal ca statul să trimită fonduri în Elveția pentru ca personalitățile marcante din țară să poată fi ajutate acolo să trăiască și să lupte pentru țară.

Banca Națională a trimis ministrului de la Berna suma de 20.000.000 franci elvețieni prin luna iulie sau începutul lui august și, prin intervenția lui Mihai Antonescu, fără știrea Mareșalului, s-au înapoiat 3.000.000 franci în casa de fier a lui Mihai Antonescu în prima zi a atacului dat de ruși.

Misterioasă coincidență.

Cred că Mihai Antonescu gândea că are să poată fugi la Ankara, fiind sigur că va putea triumfa de scrupulele Mareșalului, pentru că împreună cu el să meargă și soții mareșal Antonescu.

De altfel, a încercat să plece chiar și singur în dimineața de 23 august, pentru ca să trateze el la Ankara armistițiul.

Mareșalul însă nu l-a lăsat să plece, spunându-i că nu este normal ca aceste tratative să fie duse de ministrul de Externe, mai ales când acesta este și președintele Consiliului.

Banii au fost deci aduși cu un anumit scop, scop ce lui Mihai Antonescu i se părea plauzibil, întrucât el obținuse să se dea fonduri pentru întreținerea în Elveția

a anumitor personalități.

De ce atunci persoana sa să fi fost exclusă din combinație?

Mareșalul fusese invitat la Palat la ora 15, el s-a dus la ora 16.30 și l-a întâlnit pe Mihai Antonescu care era în curs de a pleca. Au revenit însă la Rege amândoi.

Regele era însoțit de generalul Sănătescu, iar Mareșalul a expus Regelui situația, arătând că el va încheia armistițiul și că este înțeles prin domni Gh. Brătianu și [Ion] Mihalache să primească scrisori de adeziune la încheierea armistițiului cu renunțarea din partea României la Basarabia.

Mareșalul însă arată că mai trebuie tratat, întrucât vrea garanții (garanții că trupele ruse nu rămân în țară) și lipsa din actul armistițiului a obligației României să ia armele contra Germaniei.

Regele împreună cu Sănătescu au plecat, lăsând singuri pe Mihai Antonescu și pe Mareșal.

După aproximativ o oră s-au întors. Mihai Antonescu s-a apropiat de Rege, iar un grup de 10 ostași armați din Batalionul de Gardă a Palatului au făcut cerc în jurul lor.

Mayorul Dumitrescu s-a apropiat de Mareșal și i-a apucat ambele mâini.

Mareșalul s-a uitat crunt la el și l-a întrebat pe generalul Sănătescu:

– Ce este aceasta, general Sănătescu?
– De, domnule Mareșal, dacă nu vreți să încheiați armistițiul?

Sănătescu a făcut semn maiorului Dumitrescu să nu mai țină mâinile Mareșalului.

În timpul acesta, Mihai Antonescu era tot lângă Rege.

Generalul Sănătescu face un semn către soldați și Regele pleacă.

Mareșalul îi spune lui Sănătescu următoarele vorbe:

– Nu vreau să închei armistițiul? Să-ți fie rușine, general bătrân!

Mareșalul este condus de ostași și Mihai Antonescu este și el încadrat în cerc, pentru a fi închiși într-un mare safet din locuința Regelui.

În timpul deplasării de la biroul Regelui la safet, un agent de poliție îi strigă Mareșalului: “Scoate mâna din buzunar!”, la care Mareșalul a răspuns: “Taci din gură, mișelule!”.

Au fost ținuți în safet de la orele 17.30 până la orele 2.30 noaptea. Li s-a servit masa la orele 20.30, însă Mareșalul a refuzat să mănânce. În safet a scris reflexiile lui pe o carte ce a găsit-o acolo. A scris două ore în acea carte indignarea lui contra atitudinii Regelui și a lui Sănătescu.

La ora 2.30, după o așteptare de 20 de minute, în care timp le-am spus generalului Vasiliu și colonelului [Mircea] Elefterescu că trebuie să vină împreună cu noi și Mareșalul, ceea ce ei nu credeau, am auzit glasul acestuia prin întuneric, și apoi s-au ureat cu noi două persoane. Am rămas surprins când l-am văzut pe Mihai Antonescu, însă am socotit că nu se putea să nu fie arestat de formă, pentru a nu fi altfel public dezonorat. Pe drum, Mareșalul s-a adresat inginerului Ceaușu, asigurându-l că noi suntem oameni de ordin și nu este nevoie să fim păziți cu revolverele îndreptate spre noi.

Apoi a întrebat cine sunt arestații.

Generalul Vasiliu ne-a denumit.

– Credeam că este nevastă-mea. Va să zică dumneavoastră sunteți devotații mei. Vă rog, domnilor, să mă ierțați, numai eu sunt vinovat că dumneavoastră vă aflați aici.

(va urma)

Noiembrie 1946 - fraudă contra cost

Alegerile din 19 noiembrie 1946 au reprezentat o problemă neelucidată a istoriei contemporane românești, o cheie a sovietizării României. Supoziții cu privire la instrumentarea acestor alegeri și treptata lor aranjare după un model bolșevic folosit intens în Țările Baltice au existat încă din noiembrie '46, dar certitudinile cu privire la această falsificare au fost foarte puține. Mărturiile participanților au fost din 1990. În acest caz baza documentară, arhivele românești parțial deschise pot oferi surprize, infirmând teorii profunde înrădăcinate în istoria și mentalitatea românilor, sau confirmând adevăruri niciodată total demonstrate.

Documentul de față susține cu date concrete, referitoare la regiunea Galați, pregătirea falsificării alegerilor, după boicotul campaniei electorale a partidelor democratice s-a trecut la falsificarea totală a acestora, strategia furtului calificat venind de la conducerea comunistă cu ajutorul membrilor de încredere bine plătiți pentru serviciile aduse.

Datarea documentului pe 29 octombrie demonstrează că pregătirile s-au făcut din timp și că amânarea alegerilor din octombrie pentru noiembrie avuseseră un scop concret. Strategia arestărilor fruntașilor partidelor democratice a fost eficient folosită cu toate că nu s-a reușit o

anihilare totală a rezistenței acestora, deși în final fraudă a fost totală, procentual cu care a câștigat "democratic" Soarele, semnul B.P.D. (compus din PCR, PSD, PNL-Tătărescu, Frontul Plugarilor) fiind zdrobitor, dar nu s-a putut împiedica pătrunderea reprezentanților liberali și țărăniști în Parlament. Tactica fraudei aplicată ca strategie a victoriei de către un partid care se dorea reprezentantul a "democrației populare" și al "clasei muncitoare asuprite de veacuri" vizualizează cinismul luptei comunistilor pentru care orice act abominabil era permis dacă era în interesul partidului și a luptei de clasă.

Rolul definitoriu al comunistilor moscoviți care cunoșteau metodele de falsificare este relevant prin conducerea acestei operațiuni de către Miron Constantinescu, care se ocupa de propaganda comunistă urmând fidel șabloanele moscovite. Valoarea istorică a actului falsificării în sine a fost supradimensionată de istoriografia românească, conștientizarea acestui fapt s-a realizat mult mai târziu când schimbarea s-a arătat ireversibilă și intervenția comunistă imposibil de înlăturat.

Documentul reprezintă o dovadă fermă a falsificării alegerilor din 1946, concretă și care trebuie făcută publică, exemplificând pe județul Galați modalitățile concrete ale realizării

fraudei, precum și determinarea comunistilor în a câștiga cu orice preț. Pe document apare o adresă puțin lizibilă, scrisă de mână fiindu-i dat de către Răutu lui Gh. Gheorghiu Dej pentru a-i demonstra zvonurile calomnioase împrăștiate de partidele istorice despre alegerile "libere și democratice din 19 noiembrie 1946."

Adresă din 29 octombrie 1946

"În ședința dela 29 octombrie 1946 PCR s-a hotărât conform dispoziției dela CC al PCR următoarele:

1- În noaptea de 16 spre 17 noiembrie, arestarea tuturor delegaților, asistenților și candidaților care vor fi găsiți în județ. Candidații aflați în oraș vor fi provocați și arestați în după amiaza zilei de 19.

2. Pe o rază de 500 metri în jurul secției de votare vor fi încartiruiți jandarmi și membri PCR în fiecare casă pentru a împiedica o eventuală pătrundere a delegaților opoziției în secția de votare, a aceluia care nu vor putea fi arestați în noaptea de 16 spre 17 noiembrie.

În ședința responsabililor din 1 noiembrie sub președinția d-lui Miron Constantinescu, fiind de față Miron Constantinescu, Alex. Maxim, C. Câmpeanu, Mogâldeanu, dr. Tuchman și dr. Mendelsohn s-au luat hotărârile:

1. Urnele cu buletine votate anticipat vor fi duse în noaptea de 18 spre 19 la casa cea mai favorabilă de lângă secția de votare.

2. Ele vor fi înlocuite după orele 18 în seara de 19 nov. unde totuși vor putea pătrunde delegații opoziției, se va simula un atac cu arme de foc pentru a determina pe asistenți să părăsească localul, în același timp vor fi introduse urnele cu voturile dinainte pregătite.

3. Delegațiile B.P.Deului și în special membrii PCR vor urmări votarea cu atenție.

4. Fiecare secție de votare va avea câte 2 delegați și 2 asistenți **RESPONSABILI**, aceștia vor fi aleși dintre responsabili dela diferite întreprinderi.

5. Fiecare responsabil va primi pentru munca lui din ziua de 19 noiembrie a.c. suma de lei 500.000.

6. Se insistă asupra împiedicării de pătrundere la țară a elementelor reacționare.

7. Tov. Miron Constantinescu aduce mulțumiri și elogi magistratului Cazacu - fiu al poporului pentru că a dejucat acțiunile puse la cale de "reacțiune" depuneri de liste fictive".

(A.N.I.C., Arhiva Cămarilor C.C. al P.C.R., Dosar 142, f. 15-16)

Cristina Păiușan

Jurnal de război

În ceasuri de grea cumpănă, încredința este reazemul la care fac apel aproape toți oamenii. Și ce înfruntare mai crudă și mai nemiloasă poate fi decât războiul, cu primejdia de fiecare clipă, când - cum spunea Coșbuc - nici nu ai timp să simți că mori.

Oricare ar fi numele divinității la care se închină, ostașul care pleacă să-și facă datoria către țara sa, într-un război care poate, în fond, să nu fie chiar drept, poartă cu el un talisman, o iconiță, o carte cu rugăciuni. În colecția de cărți rare a Bibliotecii Academiei se păstrează un *Coran* găsit în tranșeele însângerate de la Smârdan și care, desigur i-a ușurat fostului posesor momentele grele ale acalmicii dintre atacuri.

O altă carte religioasă, de rândul acesta o Evanghelie tipărită la Neamț în 1858, după ce a făcut războiul de întregire, primul război mondial, a ajuns până în zilele noastre, găsindu-se acum în fondul de carte al bibliotecii Catedralei din Alba Iulia și purtând pe foile de gardă, însemnări despre încheștarea luptelor duse pentru eliberarea pământului sfânt al Transilvaniei.

Posesorul volumului și autorul însemnărilor este un cleric, confesorul Regimentului 21 Infanterie apoi al Diviziei a II-a Vânători, care se dovedește a fi îmbinat calitățile unui duhovnic cu acelea ale unui combatant direct, atunci când forța împrejurărilor a cerut-o.

"În anul 1916, luna august, ziua 16, am plecat la război cu Regimentul 21 Infanterie, pentru apărarea scumpei noastre țări, a legii, coroanei și a scumpilor noștri frați de peste Carpați, care de veacuri erau încătușați. Am

pornit cu drag și mult devotament, trecând peste crestele Carpaților cu bravi și agerii noștri dorobanți."

Comandantul regimului era colonelul adjutant Grigore Berendei. La începutul campaniei, curajul și entuziasmul erau mari și jertfe puține, notează arhimandritul Justin, dar pe când curajul și entuziasmul rămân la fel, jertfele devin tot mai numeroase.

Luptele cele mai crâncene și cu pierderi au fost cele de la Făgăraș, din 3,4 și 5 septembrie, apoi la Arpașul de Sus, la 16 aceeași lună. Comandantul Diviziei a IV-a din care făcea parte Regimentul 21 era generalul Simionescu, care însă fiind rănit, este evacuat și comanda o preia colonelul Dumitru Iacobini, șeful Statului major al diviziei.

Însemnările de jurnal sunt așa de grăitoare și aduc însuși sufletul luptelor, încât le vom reda ca atare, desfășurându-se ca un film în fața ochilor.

"17 septembrie 1916 - lupte crâncene la Porumbacu de Sus și Cârțișoara. În acest mare atac am avut multe pierderi de ofițeri și trupă, între care și colonelul D. Iacobini, mort ca un crou, în fruntea Diviziei sale. La acest crâncen atac, infanteria noastră a luat 6 tunuri de la inamic și trăgea cu ele ca la nuntă.

La 22 septembrie 1916 am dat un mare și crâncen atac în satul Perșani, care a ținut două zile. Aici, ca și la Porumbacu am fost răniți, pierderi am avut mari. Locotenent Dumitru Paroșanu cu toată secția lui îngropați de vii în tranșee. Sublocotenentul Atanasiu Laurențiu din regimentul 21 Infanterie și colonel Constantinidi,

comandantul Regimentului 2 Artilerie, mort ca un erou în fruntea regimentului său, cu mâna pe tun și îmbărbătând pe vitejii săi ostași.

De aici, văzând că nu se mai poate ține piept cu dușmanul, s-a ordonat retragerea către Brașov. Pe ziua de 24 am opus rezistență la Vlădeni și Tântăreni, dar fără succes. Pe ziua de 25 septembrie, lupte mari, pe viață și moarte în orașul Brașov; am avut multe pierderi, fără nici un folos. Ne-am retras spre Predeal, pe valea Timișului și iarăși mari lupte, dar în zadar. Inamicul avansa zi cu zi. Din cauza multor pierderi ne-am retras la Florești, pentru refacere. După o săptămână am luat-o înapoi (la) 3 octombrie 1916. La 4 octombrie, batalionul I, cu maiorul Marinescu Ilie a ocupat muntele Sorica, Cazacu și Unghișă Mare, deasupra Azugii. Inamicul ocupase Predealul până jos. El era mult la număr și tare în tunuri de calibrul mare. Am ocupat cu tot regimentul muntele Sorica și Cazacu, pe care am stat în tranșee 45 zile pe vifore grozave și geruri tari, însă Dumnezeu ne-a făcut mai tari ca diamantul. La un atac de seara de 17 noiembrie am fost rănit cu o schijă de obuz, însă am refuzat să fiu evacuat. La 22 noiembrie 1916, noaptea, ne-am retras de pe munte înspre Moldova, nemaifiind chip a ține piept cu inamicul, deoarece ne amenința pericolul de la Dunăre și ruperea frontului de la Jiu, care ajunsese aproape de București.

În nenorocita retragere, pe vifor și ploi, rănit și nemâncat, slăbit din toate punctele de vedere, fiindcă inamicul ne înconjurase din toate părțile, nemaiputând fugi, am căzut prizonier la inamic.

Fiind bolnav, am fost internat la spitalul din Târgoviște și după ce m-am făcut bine, m-au lăsat să îngrijesc de prizonierii noștri bolnavi. Gândul și inima mea erau tot la scumpii mei fii (sufletești), viteji luptători în Moldova și mi-am pus în gând să fug și am tulit-o prin munte, stând ca un sihastru timp de opt luni. Am trecut frontul și Dumnezeu mi-a ajutat de mi-am revăzut steagul și pe fiii, mai viteji, puțini, câți mai rămăseseră, dar cu suflet și devotament.

Pe ziua de 1 martie 1918, Marele Cartier General m-a trimis iarăși la regimentul meu, 21 Infanterie, și cu el am trecut în Basarabia, pe la Reni, am mers până la Nistru, orașul Akerman (Cetatea Albă), făcându-mi datoria de ostaș și părinte sufletesc.

Pentru toate faptele mele vitejești săvârșite pe câmpul de luptă, Majestatea sa regele m-a cinstit cu înalta distincțiune, ordinul Mihai Viteazul, pe ziua de 25 iunie 1918, fiindcă luasem comanda Regimentului Feldioara 102, la atacul cel mare din 1916 și am respins pe inamic de pe muntele Clăbucetului Taurului; pe muntele Susaiu-Predeal comandantul fusese rănit."

Războiul se terminase, dar diversiunea periculoasă a bolșevicilor din Ungaria conduși de Bela Kun constituia un pericol față de care România a luat o atitudine plină de răspundere și clarviziune și a acționat în consecință. Cităm din nou:

"Când s-a decretat intrarea din nou în război cu ungurii, 1918 luna

(urmăre în pagina 11)

Dalila-Lucia Aramă

Anii necunoscuți ai lui Iisus (VIII)

(urmare din numărul trecut)

Încă din a doua jumătate a secolului al II-lea d. Cr, Clement din Alexandria afirma în scrierea sa intitulată *Pedagogul* că doctrina creștină se revendică deopotrivă de la înțelepciunea egipteană, filosofia greacă și cărțile sacre ale vechilor evrei. Intemeietorul ei Iisus Nazarineanul a reușit să creeze din aceste idei și doctrine o sinteză unică în desăvârșirea și splendoarea sa. Târziu la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, odată cu înmulțirea cercetărilor laice asupra textelor evanghelice dar și cu mai profunde cunoaștere a Orientului îndepărtat de către europeni, tot mai mulți bibliști înclină să creadă, ba unii afirmă că Iisus a călătorit în India și că a cunoscut îndeaproape înțelepciunea hindusă.

În 1894 Nicolas Notovich, un ziarist rus, publica în Franța o carte intitulată *Viața necunoscută a lui Iisus Cristos* bazată pe descoperirea unui presupus text tibetan, în care se pretindea că Iisus ar fi părăsit Palestina la vârsta de 13 ani, urmând o caravană de negustori care călătoreau în Orient.

Conform acestui presupus text, Iisus, numit Issa, a călătorit cu acești negustori mai întâi în India, unde ar fi studiat învățătura lui Buddha. Faima lui s-a răspândit rapid în părțile de nord ale Indiei, de aceea a fost căutat de "închinătorii zeului Djaine", impropriu spus pentru jainiști, deoarece aceștia nu cred în existența unui Dumnezeu, ci în "jinas" însemnând *Cuceritori*, maestrul spirituali iluminați (conf. Per Beskow, cercetător suedez al Noului Testament). A părăsit însă pe acești "închinători rătați" și a plecat în ținutul Orsis, unde cu ajutorul preoților brahmani a învățat secretele Vedelor și vindecarea bolilor prin rugăciune. Timp de șase ani cât a stat acolo a apărat castele inferioare (fărăni și paria) de oprimarea exercitată asupra lor de către cele superioare (negustorii și preoții) și în predicile sale a negat "inspirația divină a Vedelor și Puranelor", vorbind multimilor despre existența unui singur Dumnezeu, căruia trebuie ca toți oamenii să-i slujească, deoarece "în fiecare om, El a insuflat o parte din Ființa Sa divină".

Mulți săraci au venit la el, dar reprezentanții castelor superioare au încercat să-lucidă pe stricătorul religiei vedice și Issa a trebuit să fugă "în ținutul guatemizilor", unde s-a născut marele Buddha Sakya Muni. Aici, învățând limba pali, a studiat sutrele sacre (scripturile budiste), timp de șase ani, până le-a stăpânit perfect.

A părăsit apoi Nepalul și Munții Himalaia, a coborât pe valea râului Radjiputan și, după o perioadă de timp, a mers spre vest, predicând pretutindeni "suprema perfecțiune pe care o poate obține omul", prin renunțarea la închinare la idoli, amenințându-i pe acei închinători cu "focul etern". Mulți au renunțat la idoli și l-au primit pe Dumnezeu cel unic al profetului. A ajuns până în Persia, unde i-a criticat pe zoroastrieni pentru credința lor într-un Dumnezeu dual (care conține în sine atât binele cât și răul) și pentru faptul că se închinau soarelui. Magii persani l-au dus pe un drum lăturalnic, în mijlocul nopții, în speranța că va fi sfârșit de fiarele

sălbătice. Issa se salvează și se întoarce în țara natală. Avea 29 de ani când își începea activitatea de predicator al Evangheliei în Palestina. Preoții iudei nu i s-au opus, dar Pilat, temându-se de o răscoală a poporului, îl arestează și-l trimite spre cercetare înalților judecători ai Iudeii. Ei l-au găsit nevinovat și și-au spălat mâinile într-un vas sacru spunând: "Noi suntem nevinovați de sângele acestui neprihănit". Totuși, Pilat l-a răstignit. O zi întreagă s-a chinuit cel crucificat pentru ca să-și dea duhul "spre a se reuni cu Dumnezeu". Astfel s-a încheiat existența terestră a spiritului etern arătat sub forma unui om care a mântuit pe păcătoși și i-a mângâiat pe cei oropsiți".

Pilat a dat trupul rudelor pentru înmormântare dar, temându-se de o revoltă populară, după numai trei zile l-a luat, mutându-l într-un loc necunoscut. Aceasta i-a făcut pe discipolii sfântului Issa, când au constatat că mormântul era gol, să spună că "Supremul judecător și-a trimis îngerii din cer pentru a îndepărta rămășițele pământești ale celui în care o parte a Spiritului divin a trăit pe pământ". Mulți au crezut, fapt care l-a infuriat pe Pilat, care a introdus pedeapsa cu moartea pentru cei care făceau prozeliti. Așa se face că discipolii sfântului Issa au părăsit Israelul și au purces să predice celorlalte popoare mântuirea sufletului, urmând învățătura divinului lor maestru.

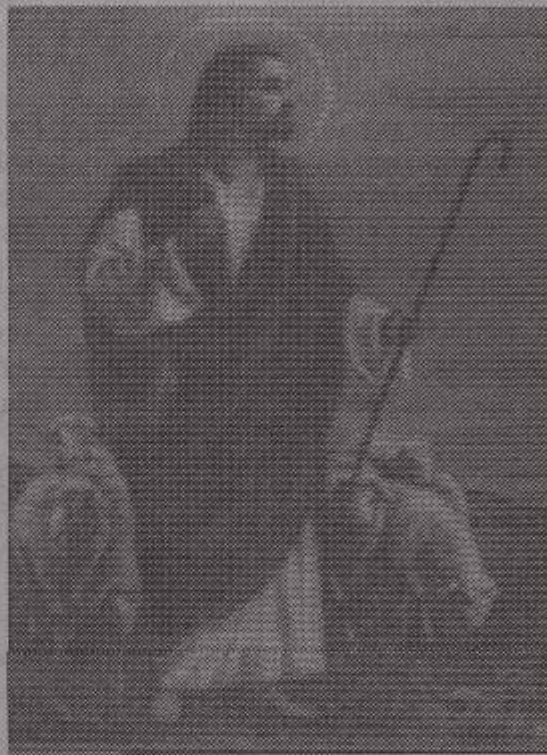
Am rezumat conținutul cărții pentru că ea constituie capul de serie al altor publicații datorate unor biografi mai mult sau mai puțin serioși care au opinat că Iisus a trăit pentru o vreme în India, unde ar fi aprofundat învățătura budistă. A se vedea *Anii pierduți ai lui Iisus* de Elizabeth Clara Prophet, *Misterul lui Iisus* de Janet Boe, *Iisus a trăit în India* de Holger Kersten, și mai la îndemână cititorilor noștri, deoarece a apărut și la noi, prin 1994 *Relatările unui discipol despre maestrul spiritual din Himalaya* de Suami Atmanananda, care toate reiau în totalitate sau în parte afirmațiile lui Notovich.

Nicolas Notovich afirmă că a găsit textul cu viața sfântului Issa într-o mănăstire budhistă din Ladak - Tibet, dar nu a adus nici-o probă concretă în sprijinul afirmației sale. Analizând textul, cercetătorul american Douglas Groothuis ajunge la concluzia că este o contrafacere și un "talmeș-balmeș teologic". (A se vedea cartea sa *Dezvăluirea Iisusului Noii Ere* apărută și la noi la Editura "Ariel" din Timișoara sub titlul: *Portrete istorice ale lui Iisus din Nazaret*).

În ce ne privește subscriem la argumentele lui Groothuis precum că *Viața Sfântului Issa* este un fals, dar nu putem împărtăși convingerea acestui autor că Iisus n-ar fi călătorit în India. Desigur, așa cum sublinia și F. Max Müller, nu există canale istorice care să arate că budhismul a influențat creștinismul primar, dar în Evanghelii există destule probe atât în conținutul de idei mai ales morale, cât și de ordin

stilistic care atestă indubitabil această influență.

Încă Rena, sublinia originalitatea lui Iisus față de profeții Vechiului Testament, în ceea ce privește mai cu seamă parabolele, amintite de asemănarea lor cu acelea întâlnite în cărțile budhiste. "Învățătorul excela îndeosebi în stilul parabolei. În realizarea acestui gen admirabil, nimic din ceea ce

constituie iudaismul nu i-a fost model. Este un gen pe care el l-a creat. Este adevărat că în cărțile budhiste (parabolele n.n.) se găsesc exact cu același ton și de aceeași factură cu parabolele evanghelice". Istoricul francez nu credea însă într-o influență a budhismului asupra lui Iisus și vedea analogiile ca expresie a aceleiași "spirit de blândețe și de profunzime a sentimentului" care animă deopotrivă budhismul și creștinismul.

Nu credem nici noi într-o influență directă, dar există indubitabil un împrumut de metodă pe care Iisus ar fi putut-o lua de la brahmani și budhiști, tocmai fiindcă el se identifică cu același model de "guru", de învățător însărcinat să ridice discipolul la înălțimea viziunii sale.

Teofil Simenschi remarca într-un studiu al său privind tradiția învățaturii la inzi, tocmai modalitatea intuitivă de învățare la brahmani și comparațiile adesea poetice făcute de învățător pornind de la lucruri familiare și concrete pentru a releva prin ele chestiunile cele mai abstracte și mai subtile, urmând a le repeta ca pe niște formule ale adevărurilor esențiale și peste acestea - sublinia el - "un sentiment ciudat și un ton impresionant, ca în dialogurile lui Platon și în *Evanghelii* (s.n.) (Vezi *Cultură și filosofie indiană în texte și studii*, p. 37)".

Nu altfel proceda și Iisus când arăta discipolilor săi semnele împărăției lui Dumnezeu, în semințe și spice, în păsări și nori, în pomi sau în munți, fie chiar într-o poartă din zidul Ierusalimului, atât de îngustă încât era numită "urechea acului" - atunci când le-a spus ucenicilor memorabilele

cuvinte: "Mai curând va intra o cămilă prin urechea acului decât omul bogat în împărăția lui Dumnezeu".

Unele ziceri ale Iisus, ca cea de mai sus, le regăsim în formule izbitoare de asemănătoare în Mahabharata, poemul cu cele mai înalte idei morale prin care se propovăduiesc dragostea pentru semenii și renunțarea la bunurile pământești. Astfel, în Mahabharata: "Poarta cerului e foarte îngustă și mică. Ea nu poate fi văzută de cei fără minte, orbiți de iluziile deșarte ale acestei lumi" (Cântul XIV, verset 784). Și mai aproape ca formulare decât exemplul cu "urechea acului" găsim în *Evanghelia după Matei*: "Strămtă este poarta, îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află" (Matei 7.14).

Sau: "Cine în lumea asta este în stare să deosebească pe cei buni de cei răi? Pe amândoi deopotrivă îi susține pământul plin de roade, asupra amândurora deopotrivă suflă boarea răcoritoare și pe amândoi deopotrivă îi purifică apele. Nu tot așa după aceasta; atunci cei buni vor fi despărțiți de cei răi, atunci într-un loc plin de strălucire asemenea aurului, centru de lumină și de nemurire - cei drepti vor sălășlui după moartea în fericire. Atunci îi așteaptă pe cei răi un iad îngrozitor - o prăpastie adâncă de supremă nenorocire în ale cărei adâncuri vor cădea cei răi și-și vor deplânge osânda pentru un șir nesfârșit de ani" (Mahabharata XII, 2798). Nu mult diferit sună acest verset în *Evanghelia după Matei*: "El (Dumnezeu n.n.) face să răsară soarele peste cei răi și peste cei buni și dă ploaie peste cei drepti și peste cei nedrepti" (Matei 5.45). Și în altă parte: "Fiul omului va trimite pe îngerii Săi și ei vor smulge din împărăția Lui toate lucrurile care sunt pricină de păcătuire și pe cei ce săvârșesc fărădelegea și-i vor arunca în cuptorul aprins, acolo va fi plânsul și scârșnirea dinților. Atunci cei neprihăniți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor". (Matei 13.41).

Iată și o similitudine care l-a sedus pe savantul orientalist W. Monier (v. *Indian Wisdom - Înțelepciune indiană*, p.448). "Înainte ca infirmitățile să se strecoare în trupul tău; înainte ca declinul să-ți slăbească puterea și să strice frumusețea membrilor tale; înainte ca zeul Morții, al cărui vizitiu este boala, să zorească înspre tine, să sfârșim forma ta fragilă și să sfârșească viața ta, adună singura comoară: fă fapte bune; fii cumpătat și stăpânește-te, strânge ceea ce ai pe care hoții n-o pot fura, nici tiranii lua, care te urmează după moarte, care niciodată nu se împrăștie, nu se strică" (Mah. XIII - 12984). La fel se exprimă și Iisus: "Nu vă strângeți comori pe pământ, unde le mănâncă moliile și rugina și de unde le sapă și le fură hoții; ci strângeți-vă comori în cer, unde nu le mănâncă moliile și rugina și unde hoții nu le sapă, nici nu le fură" (Matei 6.19-20).

(va urma)

Constantin Radu-Maria

poesis

George Bera Arădeanu

Eclipsa de soare

Amiază. Luna e un bolovan
pus în fereastra cerurilor,
lumina puțină cade pieziș
peste feliile de pământ.
Treptat vezi cum soarele
s-a subțiat ca un cerc de foc
bun să se copilărească toți
îngerii în jocul lor un timp.
Spaimile bătute prin grădini,
culorile, strălucirile pier,
într-o noapte fără de stele
s-a chirchit sufletul prăbușit.
O, tu care știi totul, omule,
recunoaște că ești mărunț;
ce-ar fi să se oprească mișcarea?
O sabie de frig mă străpunge!

Trenul de dimineață

Pe sub ferestre dimineața-n zori,
trece un tren accelerat spre-o zare;
trecu și azi cum de atâtea ori,
spre alte lumi să ducă-n depărtare,
atâția - fără număr - călători...

Pe drumul lung de fier aleargă-n zori,
grăbitul tren spre-o margine de țară;
e un oraș, acolo, plin cu flori,
ce înfloresc până-n sfârșit de vară,
când pleacă iar lăstunii călători...

Câteodată dimineața-n zori,
prin geamuri luminoase se arată,
tăcuți, ori veseli, ori nepăsători,
cu chipul grav, cu fruntea-ngândurată,
mereu alții și alții călători...

Scânteie de iubire-aprinsă-n zori
pe sub ferestre uneori îmi trece,
o fată cu ochi negri-visători,
conductor la vagonul doisprezece,
zâmbindu-mi printre câțiva călători...

Și-aș vrea, o, cum n-aș vrea, atunci în zori,
să fiu în trenul ei grăbind spre zare,
până-n orașu-acela plin cu flori,
unde să pot să-i dăruiesc o floare,
singur rămas din câți sunt călători...

Din care depărtări stelare?

Din care depărtări stelare,
seară de seară vii și porți,
în mâna albă, albă floare,
ca o făclie pentru morți?

Mi-ai fost iubită într-o vară,
pe alte țărături, în alt veac,
de te arăți seară de seară,
la masa-mi traiului sărac?

Tu vii din depărtări la mine,
cu focul dragostei dintâi,
și-mi lași trei fire de verbine,
când pleci, în zori, la căpătâi.

Un semn de gingășie-aparte,
printre hârtii lași înadins;
tu vii de dincolo de moarte
și-mi mângâi sufletul aprins.

Cântec I

Mai știi, Maria? Timpul cireșelor
pe o cumpână de anotimp
pârăguia fructe dulci-pietroase
râvnite de lacome guri...

Ne sărutam cu cireșe și
fugeam buzele în vâpăi
cu simțurile dezlanțuite
adânc răscolite în noi...

O dulceață de cireșe amare
îmi oferi tu astăzi;
luna mai e departe,
salcâmul are monezi calpe...

Cântec II

Ca atunci în Cireșar,
sunt ierburi-smarald
și șoapte de vânt
și urme de rodii subțiri
țâiate în cemoziom!

Amintește-ți, iubito,
pe un hotar de vară
se scutura pelinul
și în văzduhul amar
un spic de grâu erai tu!

De-atunci negreșit
ți-am fost rând pe rând,
Vântul... Ploaia... Soarele...
domnul tău miruit
și robul cel credincios!

Pare-mi că te-ai desprins dintr-o gravură

...Ai coborât alene din trăsura
Și-n ușa luminată te-ai oprit;
Pare-mi că te-ai desprins
dintr-o gravură,
Din nu știu care al Eladci mit...

Surâsul dans de fluturi pe-o agată,
E ca o creștătură de penel,
Trasată calm cu mâna-i delicată;
Într-un tablou semnat de Rafael...

Privind semeață-n mersul de felină
Cum vii acum și mâna mi-o întinzi,
Mă cucerești frumoasa mea regină,
Dar rob în lanțuri nu vreau să mă prinzi...

Noapte de sânziene

Noaptea e târzie,
umblă sânziene;
pe la porți, pe uliți,
iscodesc viclene.

Vai de-acela care,
în singurătate,
este prins la mijloc
de cele surate.

Cântând, despletite,
sub stele, sub lună,
vor dansa cu dânsul
a hotărât nebună.

Cu îmbrățișări
fără de măsură,
l-or strica la minte,
l-or poci la gură

Și-o rămâne omul,
zălud viața toată,
să nu mai dorească
mândrie niciodată.

Motiv

Încălecând Pegasul, slobod ținându-i frâul,
mă bucur cât cosașul care-și adună grâul,
de câte ori sub ceruri la codrul de aramă,
aflu patetic iambii unui catren de seamă.

Mă bucur ca zidarul care înalță-o casă,
să între-n ea stăpânul cu mândra lui aleasă,
când printre substantive flămând de fericire,
aflu un verb ce umple o clipă de trăire.

Cât pasărea ce cântă, mă bucur, când târzie,
după visări și trudă - un dram de poezie
irumpe printre rânduri cum roua de curată,
și-n stihuri luminate ochilor se-arată.

Târziu

Părea un glas cunoscut: "cine ești
și de unde vii atât de târziu?
obosit de drumuri de ce te-ai oprit,
lângă teiul jefuit de frunze?"

Părea că îmi repetă: "cine ești?
fiul meu nu-i acasă, e dus prin lume!
de ce stai tăcut și nu răspunzi,
sub gluga înserării ascunzându-te?"

Aș fi strigat cu durere: iartă-mă, mamă!
Sunt eu, iată-mă, am venit acasă!
Umbrele nopții cuprinseseră casa
și lângă vechiul tei nu era nimeni...

Dimineață de iulie

Iulie a înmiresmat dimineața,
pământul arde, e vremea de scaldă;
largi mările mele lacome respiră,
de departe iazul de pâine caldă.
Mai apoi o fetișcană durdulie,
rumenă și, frumoasă și, de treabă,
surâzând, cu pâine albă mă îmbie,
dogoritoare încă pe tarabă.
Flămânzit îmi cumpăr o lipie
și, în drum spre malul Sabarului,
ciugulesc: alb-rumenă, lipia asemănă
cu chipul fetei brutarului...

Cununie

Flori de mirt adun
să-ți fac o cunună,
beteală îți pun
razele de lună...

Să mai trăim noi
departe, departe;
cununați amândoi
până la moarte...

Dinspre amurg

Privesc dinspre amurg
de pe-un umăr de deal,
satul mic al bunicilor
mei din Ardeal.

Cum stă între coline
strâns ca în albie,
pe apa timpului
veche corabie,

Are catarge lungi,
încă, înșorite:
(bisericile două
cu turlele sfințite.)

Acolo, te știu, Ană,
cu dragoste dintâi,
spre tine-mi grăbesc pașii
să-mi aflu căpătâi...

Laudă

Precum un fulger în noapte,
verde-crud firul de iarbă
sparge scoarța asfaltului:
- Ave, biruitorule,
de o mie de ori: - Ave!

Tu cer fără de pată
iluminează prin tine și
șoapta și gâlgâitul ești
zilelor de aprilie,
când roua în roiuri cade;

Din piatră spulberată urci,
Și pe firul tău subțire
se cațără-n zori furnica,
Cu sete soarbe lacrima
din ochiul lui Dumnezeu:
- Ave, izbăvitorule,
de o mie de ori: - Ave!

Nu e inima un măr

Nu e inima un măr de-o creangă prins,
nu e nici cărnosă-roșie-granată;
fără ea aș fi o statueta din lut,
nespus de tăcut, vreo făptură ciudată.

Aș fi un bulgăre de galben pământ,
o jucărie sculptată copilărește;
n-ai simți viața cu dragostea arzând,
cum te strigă zvâcnind nebunește.

Nu, nu e inima un măr de-o creangă prins,
nici talisman de preț, nici ghioc de mărgean,
ciutură plină, din ea bei când ți-e sete,
limpede iubire și involburat alean.

foileton

Balanta

Se pot înțelege toate, bune, rele, ipocrite, în sfârșit pentru toți se pot căuta motive obiective care să explice atitudinile și cauzele ce le-au justificat acțiunile, dar nu putem fi de acord nici cu abuzurile și nici cu violența, după cum nu putem accepta nici lipsa buncicredinței și cu atât mai puțin forța impusă de structura unei societăți dictatoriale sau jugul concepțiilor unilaterale.

Ascultăm cu relativă răbdare, atât cât putem suporta, toate câte se deapănă pe făgașul politicii interne și externe și se prea poate să nu fim totdeauna obiectivi din mai multe considerente, printre care două ni se par preponderente: lipsa informațiilor absolut complete și lungul șir al intereselor subterane, mănate cu abilitate prin conferințe, mese rotunde, declarații de presă și emanații ale unora care țin în mână soarta unei țări sau a unei părți din suprafața și populația acestui pământ pe care trăim, dacă n-am vrea să-i izgonim pe unii sau să-i ucidem pe alții.

Iată, ne găsim și trăim momente cruciale ale unei istorii care ne poate duce la exterminare, demolând nu numai material omenirea ci și spiritual, tot ce s-a creat în decurs de secole și secole, prin contribuția gânditorilor și a făuritorilor de civilizație și progres.

Și cu toate acestea, focul distruge, bolile macină, sărăcia se extinde ca o pecingine în diferite zone ale continentelor iar ura crește, și crește propulsionată de concepții sociale, fundamentate de veacuri pe forță, nebulie, ba chiar și pe concepte religioase, de parcă pe toți nu ne-ar conduce o singură divinitate, indiferent cum o numim și cum o celebrăm.

Și, iată-ne ajunși, ca și cum am fi dat cu totul uitării dezastrele celor două războaie

mondiale, în pragul falimentului moral al acelorași Balcani în care a curs atât amar de sânge, miruind frunțile tuturor celor care au căzut pentru păstrarea demnității și făurirea integrității din acest colț de lume.

Ne întrebăm cu toții, chiar dacă unii nu vor să recunoască, unde este dreptatea, care credem că se află la mijloc. Dar, pentru a-i găsi drumul și locul, este obligatoriu să fim lucizi, să renunțăm la convingerile de exterminare etnică și la folosirea forței, cercetând cursul istoriei să tragem concluziile cele mai juste, străduindu-ne, ca până la urmă, să reinodăm firul încercărilor de a-i cruța și a-i mântui pe cei nevinovați de grozăviile unui nou cataclism.

Nu este nevoie să reamintim starea de fapt a evenimentelor și concepțiilor care au dus la dezlănțuirea luptei, pe viață și pe moarte, între o mică țară europeană și uriașă forță aeriană N.A.T.O.

Cauza și efectul sunt, și aici, regulile oscilației atât de bine cunoscute omenirii dintru începuturile acestui ev frământat. Cauza este, pe de o parte, perpetuarea unei concepții unilaterale de politică forțată în dimensiunile unei suveranități excesive derivând din greșelile unui trecut dictat cu forța prin separarea Europei negociată numai între marile puteri beligerante care nu au ținut seama de rezistența și sacrificiile țărilor mici. În al doilea rând, cauza în speță constă în dominația suprapuțenilor implicate în jocul echilibrului politico - social - economic.

În situația de față, Iugoslavia, lezată dar incontestabil, și pusă sub acuza comportărilor șovine față de majoritatea populației din Kosovo, regiune care constituie însă piatra de temelie a patriei sârbe este supusă presiunii armate a patru mari țări europene și a Americii, care încearcă să taie nodul gardian al procesului

de diminuare a etniei albaneze, mutată aici prin absurdul situației gândite de fostul regim comunist.

Nu este mai puțin adevărat că foarte lungile eforturi diplomatice, în primul rând de la Rambouillet și apoi de la Paris, au căutat să aducă la masa tratativelor părțile în conflict dar, deși reprezentanții albanezi au semnat până la urmă acordul de la Rambouillet, Belgradul, motivat de principiul suveranității statului iugoslav, a refuzat în primul rând clauza staționării în Kosovo a unui număr de cca 2 000 de soldați N.A.T.O., în al doilea rând, organizarea după trei ani, a unui referendum în Kosovo, care - desigur - având în vedere majoritatea populației albaneze, i-ar fi dat acesteia câștig de cauză.

Unde este dreptatea? Ea nu poate ieși la lumină pe timp de bombardament, distrugere, moarte și refugiu în masă.

Sigur că alianța N.A.T.O. are la bază principiul "toți pentru unul, unul pentru toți", dar din informațiile difuzate, chiar în țările aliate ale N.A.T.O. se ridică proteste asupra modului în care tratatul de la Rambouillet caută să fie impus spre semnare. Chiar acceptând că forța a fost ultima soluție, cine poate crede că ura și vărsarea de sânge ar înceta, nu numai imediat, dar chiar și pe termen mai îndelungat între acești doi vecini.

Și, ne întrebăm însă, dacă în Iugoslavia reacția unei părți a Occidentului a fost atât de hotărâtă, de ce a trebuit ca România, timp de negre decenii să se lupte singură cu totalitarismul, așteptând zadarnic sprijinul Occidentului, care, cu toate controversele și împrejurărilor s-a mulțumit să tacă, doar compătimentându-ne.

Nu putem încheia fără a ne mai pune și o altă întrebare. Cum poți înțelege cu adevărat suferințele semenilor tăi, când tu

nu ai participat cu propria-ți ființă la durerile omului de rând în război, când acesta se vede față în față cu moartea, sau ale acelora ce și-au trimis copiii să se împotrivescă, știind că o singură coasă culcă la pământ un lan de trupuri umane.

Ne întrebăm cât de greu v-a fost, Domnule Președinte Clinton, să declanșați furia oarbă a morții, oricât ar fi fost ea de justificată, când nu v-ați târât printre cadavrele câmpului de luptă, prin tranșeele pline de apă, prin ploaia de gloanțe, șrapnele și obuze, sub rafalele mitralierelor din aer și de pe pământ sau prin hățșurile junglei vietnameze?

Dar v-ați pus vreodată întrebarea ce se întâmplă în război când ai "inamicul" în față și dacă nu tragi în omul care poate uncori nici nu știe de ce îți este dușman, te va omori el? Nu vi se pare absurd și îngrozitor să fii totuși silit să omori?

Există, cu siguranță, o balanță a dreptății, dar în care talger să aruncăm zarul care va face să se incline în fața rațiunii și onestității, ca dovadă irefutabilă a argumentelor unei justiții imuabile.

Mărturisim că pentru strălucitorul adevăr al vieții, omenirea și-a jertfit prea adesea propria ei istorie, apărându-și principiul răspunderii în fața altarului pe care își sacrificase copiii. Ați calculat bine riscurile aruncate în fața viitorului?

V-ați întrebat oare, cu ce inimă au lansat soldații Forței Aliate rachetele ucigătoare în zilele de Paști?

V-ați asumat, Domnule Președinte, o colosală răspundere, mai ales în ziua Învierii Domnului.

Ionel Hozoc

Jurnal de război

(urmare din pagina 8)

noiembrie, am fost cel dintâi care a cerut d-lui ministru de Război, generalul Eremia Grigorescu, ca să mă dea la un regiment pentru a merge în Ungaria și să-mi vărs focul pe vrăjmașul nostru. Am fost dat confesor al Diviziei II Vânători, având comandant pe nobilul și viteazul general Gheorghe Dabija. Intrarea în Ardeal ne-a fost triumfală și glorioasă. Ungarii fugeau mâncând pământul și bravii noștri ostași puneau stăpânire zi cu zi.

Cu această sfântă Evanghelie am primit în orașul Careii Mari, pe M.M.L.L. regele și regina, pe ziua de 25 mai 1919, cu care întreținându-mă mi-a zis: "Cu ajutorul lui Dumnezeu să mergi în Budapesta și acolo, în catedrala ei, și să înalți rugăciuni pentru țară și vitejii ei ostași".

Cuvântul Majestății sale a fost auzit de către Cerescul Părinte și după credința sa, viteaza noastră oștire a intrat cu glorie și triumf în capitala Ungariei, Budapesta, iar această sfântă Evanghelie, Crucea și Drapelul

Tricolor sunt martorii oculari ai aceluia înălțător eveniment. Dumnezeu să ne aibă sub a sa slăvită pază și ocrotire până în veci, amin.

Semnează arhimandritul Justin, confesorul Diviziei a II-a vânători."

Din preaplinul emoțiilor resimțite în acei ani eroici, după marea zi de 1 Decembrie 1918, care a consfințit Unirea Transilvaniei cu Țara, încununare a revenirii celorlalte provincii istorice, Basarabia și Bucovina, autorul continuă consemnarea altor evenimente importante pentru istoria țării noastre.

"Toate puterile aliate cu noi și cu care am luptat în marele război 1916-1920, dimpreună cu toată națiunea română au ridicat țara la cel mai înalt grad de "România Mare", iar pe scumpul și viteazul nostru rege l-a încoronat la Alba Iulia, cetatea istorică a lui Mihai Viteazul. Frumoase și înălțătoare zile am văzut și am petrecut, dar grele și amare au fost cele din 1916-1918; o știe numai bunul Dumnezeu, pentru că numai

prin mila sa am ajuns noi ceea ce suntem azi și Lui I se cuvine și închinăciunea în veci. Amin.

Un alt eveniment mareț s-a petrecut în scumpa noastră țară, care în tot trecutul ei a fost umilită și plecată altora. Dumnezeu a vrut s-o scoată de sub călcăiul altora și prin vocea poporului său, a ridicat-o la gradul de Patriarhie, punând în fruntea sfintei noastre Biserici pe I.P. Sfințitul Mitropolit Primat Dr. Miron, ca patriarh. Ziua solemnă a fost 1 noiembrie 1925, în catedrala țării și sala tro-nului, când M.S. regele a înmănat cârja pastorală Sanctității sale, urându-i de sănătate și s-o poarte cu vrednicie și demnitate, la care am fost martorul ocular.

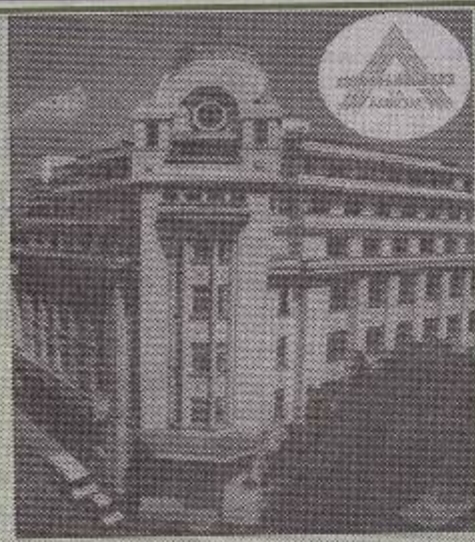
Arhimandrit Justin, cavaler al ordinului Mihai Viteazul. "1925 noiembrie 2."

După înscrierea altor fapte importante în cartea sfântă care l-a însoțit în timpul primei conflagrații mondiale și după ea, posesorul conștient fiind de valoarea volumului, îi dă o ferecătură prețioasă și o dăruiește spre păstrare Catedralei Încoronării de la Alba Iulia: "Această

sfântă Evanghelie, așa legată în plăci de argint masiv și pluș verde, am dăruit-o Catedralei din Alba Iulia, vestita cetate a marelui voievod Mihai și renumita biserică unde s-a încoronat întâiul rege al întregirii neamului, Majestatea sa Ferdinand I-iul, făuritorul României Mari. Rog-a se păstra, pentru că a luat parte în marele război 1916-1920 și am citit din cuvintele Domnului în catedrala Ungariei din Budapesta, în anul 1919 august 6 și 15, când am oficiat slujba dumnezeiască cu preoții români din Divizia II Vânători, în fața vitezei noastre armate. 1927 august 7."

Dorința donatorului a fost doar în parte respectată, deoarece mâini dușmane, nu se știe când, dar se poate presupune că în timpul negrei nopți comuniste și atee, au smuls ferecătura prețioasă de argint, cu plușul verde de sub ea.

Astăzi, revenită la locul unde a fost menită. Evanghelia are o legătură modestă în catifea vișinie și câte două steluțe metalice pe fiecare copertă, dar sentimentele și amintirile închise între scoarțele ei nu au fost, din fericire, distruse și cu emoție le putem retrăi.

DATE FINANCIARE LA 31 DECEMBRIE 1998

- ◆ Capital social: 29,2 miliarde lei
- ◆ Rezerve de capital: 233 miliarde lei
- ◆ Cifra de afaceri: 1.045 miliarde lei
- ◆ Despăgubiri plătite: 635 miliarde lei

REȚEA TERITORIALĂ ȘI RESURSE UMANE

- ◆ 234 unități teritoriale, din care: - 42 sucursale
- 110 reprezentanțe
- 82 agenții
- ◆ peste 8.000 salariați și colaboratori
- ◆ colaborează cu peste 100 societăți de intermediere

Înființată la data de 1 ianuarie 1991, Societatea Comercială ASIGURAREA ROMÂNEASCĂ S.A. - ASIROM deține, în prezent, un capital social de 29,2 miliarde lei și rezerve de capital 233 miliarde lei.

Prin personalul său specializat, care își desfășoară activitatea în peste 230 reprezentanțe teritoriale, ASIROM a reușit să-și mențină permanent soliditatea și stabilitatea financiară, pe o piață concurențială în care activează peste 60 de societăți de asigurare și reasigurare.

ASIROM stabilește relații contractuale cu aproape toate segmentele populației, precum și cu toate sectoarele economiei, adresându-se oricărui domeniu de activitate și oferind clienților săi peste 70 de forme de asigurări facultative.

Din această ofertă diversă lansată pe piața internă, clienții și-au manifestat în special interesul pentru următoarele asigurări: mixte de viață, mixte de viață și suplimentare de accidente; de autovehicule pentru avarii, de autovehicule cu valabilitate numai în afara teritoriului României, de bunuri de uz casnic și gospodăresc; de clădiri, de construcții și conținutul acestora pentru cazurile de pagube produse de incendiu și alte calamități, de bunuri sau valori pentru cazurile de furt prin efracție sau prin acte de tâlhărie ș.a.

ASIROM este preocupată în permanență să găsească noi posibilități pentru îmbunătățirea produselor oferite, lansând pe piață noi produse care au venit în întâmpinarea cerințelor de protecție ale persoanelor fizice și juridice, precum: asigurarea de pensie suplimentară privată cu acumulare de capital și reevaluare - PROSPERA, asigurarea mixtă de viață reevaluabilă - VALUTĂ FORTE, asigurarea titularilor de contracte de credit / împrumut, asigurarea pentru călătorii în străinătate, asigurarea construcției montajului și a răspunderii constructorului, asigurarea navelor, asigurarea de garanție ș.a.

Pe de altă parte, se cere menționat faptul că au fost onorate toate despăgubirile datorate, ceea ce dovedește forța și seriozitatea firmei.

Strategia de dezvoltare a societății va conduce în continuare la: diversificarea, pe baza unei laborioase și moderne activități de marketing, a gamei de produse specifice și serviciilor oferite clienților; orientarea, cu precădere, spre segmentele de piață nou apărute, ca urmare a transformărilor generate de îndeplinirea programului de reformă economică; aplicarea unor metode flexibile de organizare și restructurare a resurselor umane, în vederea creșterii competenței profesionale, astfel încât serviciile ce se adresează asiguraților să fie ireproșabile.

Toate acestea sunt deziderate cărora le răspundem pragmatic zi de zi. Numai astfel ASIROM a reușit și reușește să-și mențină și să-și consolideze această prestigioasă poziție.

Într-o lume nesigură, ASIROM vă asigură !

“Violența este motorul care împinge America”

Acest titlu șocant, - trebuie să recunoșc -, îi aparține nimănui altcuiva decât celebrului Arthur Miller. Marele dramaturg american și-a permis să acorde un interviu lui Fritz J. Raddatz de la săptămânalul german “Die Zeit”. Grație lui Radu Negru care sintetizează opiniile ilustrului dramaturg (într-un număr al săptămânalului “Adevărul literar și artistic”), sunt în ipostaza de comenta acest interviu.

Reporterul Fritz J. Raddatz îl întreabă pe Arthur Miller: “Cui i-ați scris cele peste 20 de scrisori de dragoste?”

Arthur Miller răspunde: “A scrie este viața! Pe de altă parte a scrie înseamnă aici a te apăra contra materialului agresiv (s.m.) al acestei țări, al acestor oameni pe care totuși îi iubești. Este dorința de a purta lumina umanității în beznă.”

Reporterul insistă: “Este oare violența stigmatul Americii?”

Arthur Miller: “Fără îndoială. Violența este motorul care, de la începuturi, împinge înainte această țară.”

E clar. Dramaturgul, grație lui Dumnezeu, a ajuns ceea ce este. Ce va rămâne din opera lui se va vedea. Deocamdată, își joacă cu mare fidelitate rolul. Este cunoscut, este “celebru”, este Arthur Miller.

Problema este însă, cred eu, nițel cam delicată. “Ești ceea ce ești” - din punctul de vedere al accepției (uneori sofisticată) a unei anumite părți a unei societăți, pentru că ea, societatea, își lansează exponenții, adică diriguitorii de opinie; ei, diriguitorii, nefiind altceva decât niște “piese” cu destin variabil în așa-zisele top-uri.

Pe de altă parte, nu văd de ce, în cea mai mare țară a democrației mondiale, autorii de vârf recunoșc că, fără sprijin consistent, nici o valoare nu-și dobândește statutul. A confunda, de pildă, “inteligentia” - indiferent de domeniul în care se manifestă - cu valoarea nu este doar o “greșală” axiologică; pe cât de surprinzătoare pot fi judecățile de valoare - să zicem în privința lui Faulker - pe atât de contrariante -, și nu pentru puțini stupefiant! - ale “vioarei

întâi” din corul celei mai teribile alianțe care a existat vreodată în istorie. Cum era de așteptat, s-au format “culoare” planetare de opinie și nu este nici pe departe de ignorat rolul lor “diriguitor” de care vorbeam în manipularea milioanei de privitori (indiferent de ce parte a baricadei s-ar situa aceștia).

În privința modului în care o așa-zisă “putere civilizatoare” înțelege să “ocrotească” oameni năpăstuiți, producând, din “eroare” carnagii înfricoșătoare, nu este locul să vorbesc eu aici și cum. Despre “erorile” prin care dispar de pe suprafața pământului clădiri de o inestimabilă valoare arhitectonică (istorică!), despre verigile unui lanț care scârțâie din încheieturi și îngrădește, cu fiecare noapte, arhipelaguri ale spaimei și neputinței, iară nu este locul acum și aici să vorbesc. Sunt, la rândul-mi, în “stare de război” vis-à-vis de concretetea halucinantă a imaginilor pe care le privesc și pe care nu le pot “justifica”.

Oare, mă întreb, în numele unor “principii”, o “putere civilizatoare” are voie să distrugă temelii și ferestrele altei (altor) civilizații? Pentru că, îmi este foarte clar, de câteva săptămâni, pe aceeași Planetă, trăim în lumi nu doar deferite, ci și paralele. Un

“paralelism” tragic în fața căruia pâlește criteriul judecării de valoare. În fața căruia valoarea însăși pâlește. Sau riscă să fie distrusă de toanele pe care super-tehnica le împrăște în nopți de coșmar.

Într-un loc, Alvin Toffler scria: “Dacă societatea viitorului este doar o versiune mărită, de cineră, a celei actuale, nu trebuie să ne pregătim decât foarte puțin pentru ea” (s.m.). Se poate răspunde în fel și chip la această provocare: de pildă, dacă asistăm la instaurarea în forță a pragmatismului (înțeles ca politicianism mercantil), atunci, ce ar trebui să facă azi creatorii? Să mai lucreze în tăcere? Să refuze a ieși în stradă? Sau pur și simplu, în fața utopiei distrugătoare a acestui sfârșit de mileniu, să facă - așa cum fac - lanțuri vii pe poduri pândite, cu sălbăticie, de la zece mii și ceva de metri înălțime!

Dacă viitorul a devenit “presant” (așa cum zice același Toffler), atunci vă las pe d-voastră să comentați afirmația lui Miller, americanul: “Violența este motorul care, de la începuturi, împinge înainte această țară”.

Viorel Sâmpetean

Redactor șef: Constantin Radu-Maria
Secretar general
de redacție: Alexandru V. Diță
Redactor: Mihaela Găleşanu
Corectură: Dalila Aramă
Tehnoredacție: Carla Burniană
Culegere: Anette Dinu

Lumea românească
acum

Str. Av. Th. Ionescu nr.6
cod 71238, sector 1,
București
tel. 230.69.92.
fax. 230.76.82

Rețineți! Publicația se află la poziția 3118 în Catalogul RODIPET S.A.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau pe adresa redacției, avansând suma aferentă la casieria noastră sau în contul nr. 50034266677 Trezoreria sector 1. Cititorii din străinătate se pot abona prin SC RODIPET SA - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-222.64.07 sau 222.64.39 telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București. Abonamentul este de 6.000 lei pe 3 luni, 12.000 lei pe 6 luni și 24.000 lei pe un an.